

CONFERINȚA NAȚIONALĂ
The National Conference

70/60: DOUĂ REVISTE ACADEMICE, DOUĂ ANIVERSĂRI ISTORICE

70/60: Two Academic Journals, Two Historical Anniversaries

– Studii și Cercetări de Istoria Artei – Revue Roumaine d'Histoire de l'Art –

Caiet de rezumate

Book of Abstracts

București
Biblioteca Academiei Române, Amfiteatrul „Ion Heliade Radulescu”
Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”
20–21 iunie 2024

Caseta tehnică

Coordonator: Adrian-Silvan Ionescu

Editori: Eduard Andrei, Ioana Apostol, Ramona Caramelea

Grafica: Raluca Partenie

ISBN:

©2024. Toate drepturile rezervate Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”
All rights reserved for G. Oprescu Institute of Art History

CUPRINS/ Contents

Ozana Alexandrescu	
<i>Aspecte ale cercetării muzicologice în revistele Institutului de Istoria Artei.....</i>	5
Eduard Andrei	
<i>Arta monumentală românească din anii 1970 reflectată în revista SCIA</i>	5
Ioana Apostol	
<i>Control științific, îndrumare ideologică și cenzură în publicațiile Institutului de Istoria Artei (anii 1950–1960)</i>	6
Virginia Barbu	
<i>Constantin Brâncuși în revista RRHA – scrierile lui Barbu Brezianu și relevanța lor în plan internațional</i>	7
Ramona Caramelea	
<i>Discursuri și direcții tematice. Arta și arhitectura populară în revista Studii și Cercetări de Istoria Artei</i>	8
Constantin I. Ciobanu	
<i>Contribuțiile lui Pavel Chihaia la revistele Studii și Cercetări de Istoria Artei și Revue Roumaine d'Histoire de l'Art ...</i>	8
Sorin Cristescu	
<i>Un pictor de prim rang al Războiului de Întregire: Stoica Dumitrescu (1886–1956)</i>	9
Adriana Dumitran	
<i>Despre fotografie și fotografi în revistele Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”</i>	9
Adrian-Silvan Ionescu	
<i>Elogierea cercetătorilor defuncți în paginile SCIA – de la ferpar la orație funebră. Elemente de stil și gust</i>	10
Cătălina Macovei	
<i>Remus Niculescu, cercetări de tinerețe asupra secolului al XIX-lea și nu numai, publicate în SCIA</i>	11
Olivia Nițș	
<i>Cuvântul ca semn. Turnura lingvistică în arta conceptuală a anilor 1960–1970 în Europa de Est</i>	11
Elena Olariu	
<i>Artiști români descoperind America</i>	12
Marius Porumb	
<i>Revistele Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu” la ceas aniversar</i>	14
Lucian Sinigaglia	
<i>Ion Cazaban și tainele scenografiei</i>	14
Vlad-Andrei Spatariu	
<i>Vasile Drăguț: Arta de a trăi și scrie despre Artă</i>	14
Corina Teacă	
<i>Ionel Jianu – contribuții la istoriografia românească de artă</i>	15
Marian Țuțui	
<i>Cinci ipoteze despre autorul primei proiecții cinematografice la București</i>	15
Cristian Vasile	
<i>Locul SCIA în peisajul editorial reprezentat de revistele Academiei Române în anii 1950–1960</i>	16
Despre autori / About the Authors	19

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMINE
INSTITUTUL DE ISTORIA ARTEI

STUDII SI
CERCETARI
DE
ISTORIA ARTEI

3-4
1955

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMINE

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIA ARTEI „G. OPRESCU”

STUDII ȘI
CERCETĂRI
DE
ISTORIA ARTEI

Artă plastică

Serie nouă
Tomul 12 (56)
2022

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

Ozana ALEXANDRESCU

***Aspecte ale cercetării muzicologice în revistele
Institutului de Istoria Artei***

Cele două reviste ale Institutului de Istoria Artei – *Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA)* și *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art (RRHA)* – au reflectat activitatea membrilor sectorului de muzicologie prin articole cuprinzând rezultatele cercetărilor acestora, recenzii ale publicațiilor din actualitatea domeniului și note referitoare la evenimentele importante din viața muzicală. Pentru primele decenii de apariție a celor două periodice, comunicarea trece în revistă titluri care oferă o privire sinoptică asupra diversității tematică a materialelor publicate. A doua parte a prezentării se concentrează asupra unor studii semnificative semnate de patru muzicologi, membri ai sectorului de specialitate: Elena Zottoviceanu, Gheorghe Firca, Clemansa Firca și Daniel Suceava. Analiza conturează aspectele de interes ale activității lor în contextul domeniului. Articolele selectate ale celor patru autori reprezintă contribuții importante în ansamblul cercetării muzicologice românești.

***Aspects of Musicological Research in the Reviews
of the Institute of Art History***

The two reviews of the Institute of Art History – *Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA)* and *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art (RRHA)* – reflected the activity of the members of the musicology sector through articles comprising the results of their research, commentaries of publications from the contemporaneity of the field, and notes on important events in musical life. For the first decades of publication of the two periodicals, the paper passes in review titles that offer a synoptic view of the thematic diversity of the published materials. The second part of the presentation focuses on several significant studies conceived by four musicologists who were members of the specialized sector: Elena Zottoviceanu, Gheorghe Firca, Clemansa Firca, and Daniel Suceava. This analysis outlines the outstanding aspects of their work in the context of the field. The selected articles by the four authors represent important contributions to the overall Romanian musicological research.

Eduard ANDREI

***Arta monumentală românească din anii 1970
reflectată în revista SCIA***

Articolele despre arta monumentală din România din anii 1970, publicate în revista *Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA)* a Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”, sunt relativ puține; mai precis, cinci, avându-i ca autori pe: Ioana (Popovici) Vlasiu (1971, 1978), Mircea Grozdea (1974), Brigita Gonser (1976) și Gheorghe Vida (1978). Dintre acestea, prezenta comunicare se oprește asupra articolului semnat de Brigita Gonser, analizat ca studiu de caz. Articolul este dedicat fenomenului taberelor de creație la Medgidia din anii 1970, care a avut un rol seminal pentru evoluția ceramicii românești contemporane. Taberele de la Medgidia au însumat șapte ediții, dar articolul le acoperă doar pe primele cinci (1971–1975). Pentru a avea o imagine de ansamblu și a reconstitui istoria completă a fenomenului, am actualizat informațiile cu cele obținute în urma cercetării pe care am întreprins-o

***Romanian Monumental Art From the 1970s,
Reflected in the SCIA Journal***

There are relatively few articles on the monumental art in Romania from the 1970s, published in *Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA)*, the journal the G. Oprescu Institute of Art History; more precisely, only five articles, signed by the following authors: Ioana (Popovici) Vlasiu (1971, 1978), Mircea Grozdea (1974), Brigita Gonser (1976), and Gheorghe Vida (1978). Among them, this paper focuses on the article of Brigita Gonser, analyzed as a case study. The article is dedicated to the phenomenon of the Medgidia art camps from the 1970s, which had a seminal role in the evolution of contemporary Romanian ceramics. The Medgidia camps totaled seven editions, but the article only covers the first five (1971–1975). In order to have an overall picture and to reconstitute the complete history of the phenomenon, I have updated the information with those obtained as a result of the research I

împreună cu Rodica Buzoianu și Oana Florică, în 2019, finalizată prin publicarea volumului *Patrimoniu cultural revizitat. Simpozionul de ceramică Medgidia 1971–1977*, incluzând atât ultimele două ediții (1976–1977), cât și destinul postum al operelor. Taberele de la Medgidia din anii 1970 au marcat evoluția ceramicii românești prin deschiderea a două direcții: pe de o parte, ceramica românească a ieșit din zona obiectelor mici, utilitare, destinate împodobirii domestice, virând fundamental spre monumental, spre dimensiuni care o apropiiau de sculptura de for public; pe de altă parte și drept consecință, a migrat de la spațiul interior / privat către cel exterior / public. Zecile de lucrări create în decursul celor șapte ediții, de un număr de 42 de artiști, au ambientat diverse spații publice din Medgidia, preponderent faleza canalului Carasu, îmbogățind orașul cu un patrimoniu artistic inestimabil, constituit ca un adevărat muzeu în aer liber. Create sub semnul experimentului (tehnic) și al libertății totale de expresie (stilistic), lucrările au „scăpat” cumva de ochiul vigilent al cenzurii din epocă, dar nu și de distrugerea generată de reluarea lucrărilor la Canalul Dunăre-Marea Neagră în anii 1979–1980 și de o politică arbitrară a factorilor de decizie. Azi mai există doar 12 lucrări, aflate și acestea în diverse faze de degradare. Tema revine în actualitate, într-un context nefericit, ca urmare a demolării recente, în februarie 2024, a lucrării *Păsări* (1971) de Eugen Pătraș, la Costinești. Este necesară clasarea operelor de artă de for public din patrimoniul contemporan, pentru a le asigura protecția legală în fața unor potențiale distrugeri.

undertook together with Rodica Buzoianu and Oana Florică, in 2019, completed by the publication of the volume *Revisited Cultural Heritage. Ceramics Symposium Medgidia 1971–1977*, including both the last two editions (1976–1977) and the posthumous fate of the works. The Medgidia camps of the 1970s marked the evolution of Romanian ceramics by opening two directions: on the one hand, Romanian ceramics finally overcame its status of small, utilitarian objects intended for domestic decoration and fundamentally shifted towards monumental size, towards dimensions that brought it close to open space sculpture; consequently, on the other hand, it migrated from a private/ interior space into the public/ exterior space. The dozens of artworks created during the seven editions, by a number of 42 artists, have decorated various public spaces in Medgidia, mainly the promenade of the Carasu canal, enriching the city with an invaluable artistic heritage, constituted as a real open-air museum. Created under the sign of experiment (technically) and total freedom of expression (stylistically), the artworks somehow “escaped” the watchful eye of the censorship of the time, but not the destruction generated by the resumption of works on the Danube-Black Sea Canal in the years 1979–1980 and an arbitrary policy of decision-makers. Only 12 artworks have survived until today, but in various stages of degradation. In an unfortunate context, this issue is topical again, because of the recent demolition, in February 2024, of *Birds* (1971), a sculpture by Eugen Pătraș, in Costinești. It is necessary to classify the public space artworks of the contemporary art heritage on the list of monuments, in order to ensure their legal protection against potential destruction.

Ioana APOSTOL

Control științific, îndrumare ideologică și cenzură în publicațiile Institutului de Istoria Artei (anii 1950–1960)

Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA), publicație de referință în domeniul istoriei artei din România, cu o istorie de șapte decenii, a fost înființată ca platformă pentru diseminarea studiilor întreprinse de către membrii Institutului de Istoria Artei, creat în 1948 sub egida Academiei Republicii Populare Române. În perioada comunistă, mai precis între 1954 și 1964, revista a fost singura publicație academică de profil din țară, reprezentând un punct de reper pentru specialiștii din domeniu, fiind, în același timp, și vector de control și

Scientific Control, Ideological Surveillance, and Censorship in the Publications of the Institute of Art History (1950s–1960s)

Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA), a leading periodical in the field of art history in Romania, with a history of seven decades, was established as the principal platform for the dissemination of the studies undertaken by the members of the Institute of Art History, founded in 1948 under the auspices of the Academy of the People's Republic of Romania. During the communist era, more precisely between 1954 and 1964, the journal was the only academic publication in the country, representing a

propagandă oficială pe probleme de istoria artei.

Această comunicare se concentrează pe analiza practicilor editoriale din epocă, cu accent pe trei elemente cheie: sistemul de evaluare științifică a articolelor și studiilor propuse spre publicare în *SCIA*, controlul ideologic al textelor și cenzurarea lor. Pe parcursul anilor 1950–1960, Institutul de Istoria Artei și-a consolidat prestigiul și poziția ca principal centru de cercetare de specialitate. A făcut acest lucru prin intermediul publicațiilor sale, dar și datorită capacității redactorilor, directorului publicației și autorilor de a menține un echilibru între dimensiunea științifică, de cercetare profesionistă a istoriei artei și satisfacerea rigorilor ideologice, impuse pe filieră politică de controlul propagandei și agitației comuniste.

Analiza va acorda o atenție specială strategiilor și încercărilor de eludare a imperativelor ideologice, dar și modului în care acestea puteau fi instrumentalizate de către cercetători pentru avansarea în carieră.

Studiul se bazează pe documente inedite din arhiva Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”, care permit o privire în detaliu asupra relației dintre cenzură, control ideologic și practicile editoriale din perioada menționată, revista *SCIA* dovedindu-se a fi laboratorul perfect pentru analizarea acestei dinamicii.

landmark for specialists in the field, constituting, at the same time, a controlled environment, and a vehicle of control and official propaganda on art history issues. The present paper analyzes the editorial practices of the era, with emphasis on three key components: the system of scientific evaluation of the articles proposed for publication in *SCIA*, the ideological control of the texts, and their censorship. Through the 1950s and 1960s, the Institute of Art History consolidated its prestige and position as the main specialized research center. It did so through its publications, but also due to the ability of the editors, the director of the publication, and the authors to maintain a balance between the scientific and professional, dimension of art history research and satisfying the ideological demands imposed through the political control chain of communist propaganda and communist agitation. The analysis will pay special attention to strategies and attempts to evade ideological imperatives, but also to how the ideological constraints could be instrumentalized by researchers for career advancement. The main sources of the study are previously unpublished documents from the G. Oprescu Institute of Art History archive, which allow a detailed look at the relationship between censorship, ideological control, and editorial practices during that time, *SCIA* proving to be the perfect laboratory for analyzing this dynamic.

Virginia BARBU

Constantin Brâncuși în revista RRHA – scrierile lui Barbu Brezianu și relevanța lor în plan internațional

Comunicarea se concentrează asupra articolelor publicate de Barbu Brezianu în primele două numere ale revistei *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art : Les Débuts de Brancusi și Pages inédites de la correspondance de Brancusi* (RRHA, nr. 1 și nr. 2, 1964). Valorificând rezultatele cercetărilor de arhivă și de teren desfășurate pe parcursul primei decade de activitate de la angajarea în Institut, Brezianu scoate la lumină documente referitoare la anii de școlarizare ai sculptorului, lucrări de tinerețe, proiecte, receptarea critică din țară, înainte de plecarea la Paris, aspecte necunoscute în literatura de specialitate până la mijlocul anilor 1960. La stadiul cunoașterii vieții și operei lui Brâncuși în străinătate, reflectat de principalele monografii apărute – Cristian Zervos (1957), David Lewis (1957), Carola Giedion-Welcker (1958), Ionel Jianu (1963) – artistul apărea învăluit într-o aură legendară, atemporală, în absența coordonatelor concrete care să-l

Constantin Brâncuși in the RRHA Journal – Barbu Brezianu's Writings and Their International Relevance

The paper focuses on the articles published by Barbu Brezianu in the first two issues of *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art: Les Débuts de Brancusi and Pages inédites de la correspondance de Brancusi* (RRHA, no. 1 and no. 2, 1964). Drawing on the results of archival and field research carried out during the first decade of his employment at the Institute, Brezianu brings to light documents relating to the sculptor's years of schooling, early works, projects, critical reception in Romania before his departure for Paris, aspects unknown in the literature until the mid-1960s. At the then-stage of knowledge of Brâncuși's life and work abroad, as reflected in the main monographs published – Cristian Zervos (1957), David Lewis (1957), Carola Giedion-Welcker (1958), Ionel Jianu (1963) – the artist appeared shrouded in a legendary, timeless aura, in the absence of concrete coordinates that would place him in the cultural area from which he

situeze în aria culturală din care provenea, descoperirile lui Brezianu venind să completeze în mod esențial lacunele biografiei sale artistice. Comunicarea urmărește impactul acestor articole și al altora publicate de Brezianu în *RRHA*, analizând versiunile apărute în reviste academice internaționale precum *Art Journal* (New York), *Lettres françaises* (Paris), *One* (London), în contextul particular al colaborărilor dintre specialiști, și aceluia, mai larg, al istoriografiei de artă a epocii.

Ramona CAMELEA

Discursuri și direcții tematice. Artă și arhitectura populară în revista Studii și Cercetări de Istoria Artei

Comunicarea analizează articolele de artă și arhitectură populară publicate în revista *Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA)*, în perioada comunistă, din perspectiva temelor, a discursurilor și a metodologiei. Reflectând activitatea științifică a Secției de Artă populară, studiile respective vor fi privite în contextul relației complicate dintre politica culturală a statului comunist și etnografie/arta populară. Instrumentalizarea cercetării de artă populară a dus la un control al producției științifice și la presiuni asupra cercetătorilor ca cercetarea să aplice materialismul dialectic și să contribuie într-o manieră concretă la dezvoltarea societății comuniste. Însă directivele de partid, adesea formulate într-un registru general, aveau să fie interpretate într-o manieră personală de cercetători, uneori chiar ignorate, iar aplicarea materialismului dialectic avea să fie înțeleasă sub forma „clasică” a citatelor din literatura comunistă, amplasate strategic, în locuri vizibile în lucrări și articole. Studiul urmărește, de asemenea, în ce măsură diferitele schimbări politice – „dezghețul” sau cotirea spre naționalismul comunist în anii 1970 – au produs reconfigurări tematice sau de altă natură, vizibile în cercetările etnografice/de artă populară publicate în *SCIA*.

Constantin I. CIOBANU

Contribuțiile lui Pavel Chihaiia la revistele Studii și Cercetări de Istoria Artei și Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

Pe parcursul celor două decenii cât a activat în cadrul Institutului de Istoria Artei, Pavel Chihaiia (1922–2019) și-a

came, Brezianu's discoveries essentially filling in the gaps in his artistic biography. The paper traces the impact of these and other articles published by Brezianu in the *RRHA*, analyzing the versions published in international academic journals such as *Art Journal* (New York), *Lettres françaises* (Paris), *One* (London), in the particular context of collaborations between specialists, and in the broader context of art historiography of the period.

Discourses and Themes. Folk Art and Architecture in Studii și Cercetări de Istoria Artei Journal

The paper analyzes the articles on folk art and architecture published by researchers of the Institute of Art History in the journal *Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA)* during the communist regime, focusing on themes, discourses, and methodology. Reflecting the research activity of the Folk Art Department, these articles will be approached in the context of the complicated relationship between the cultural policy of the communist state and ethnography/folk art. The instrumentalization of folk art research led to the control of scientific production and the pressure on researchers to apply dialectical materialism and to contribute in a concrete way to the development of the communist society. However, the Communist Party directives, often formulated in a general register, were to be interpreted in a personal manner by scholars; sometimes they were ignored, other times the use of dialectical materialism was meant in the “classical” form of quotations from propaganda literature, strategically inserted in visible places in articles. The study also traces the extent to which various political changes – the “thaw” or the turn towards communist nationalism in the 1970s – have underwent thematic or other reconfigurations, reflected in the ethnographic/folk art studies published in the journal.

Pavel Chihaiia's Contributions to the Journals Studii și Cercetări de Istoria Artei and Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

Over the two decades of activity at the Institute of Art History, Pavel Chihaiia (1922–2019) developed the major

elaborat partea majoră a operei științifice – peste șaptezeci de studii de istoria culturii și artei medievale și premoderne românești – multe dintre care au fost publicate în paginile celor două reviste ale institutului: *Studii și Cercetări de Istoria Artei* și *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*.

Prezenta comunicare are drept scop evidențierea valorii publicațiilor lui Chihaia din periodicele institutului, accentul punându-se pe următoarele probleme: 1) cercetarea etapelor de construcție în incinta mănăstirii Negru-Vodă din Câmpulung-Muscel; 2) tipologia cetăților lui Mircea cel Bătrân; 3) originea și structura orașelor de reședință din Țara Românească (secolele XIII–XVIII); 4) considerațiile referitoare la fațada bisericii lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeș; 5) identificarea complexului necunoscut de sihăstrie din munții Buzăului (din vremea aceluiași Neagoe); 6) analiza pietrelor de mormânt ale lui Matei Basarab și ale familiei sale; 7) începuturile Mănăstirii Govora; 8) activitatea lui Gh. Asachi în Italia.

part of his scientific work – more than seventy studies on the history of medieval and premodern Romanian culture and art – many of which were published in the Institute's two journals: *Studii și Cercetări de Istoria Artei* and *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*.

This paper aims to highlight the significance of Chihaia's publications in the above-mentioned journals, focusing on the following issues: 1) the research of the construction stages of the Negru-Vodă monastery in Câmpulung-Muscel; 2) the typology of Mircea cel Bătrân's fortresses; 3) the origin and structure of the residence cities in Wallachia (13th–18th centuries); 4) considerations about the facade of Neagoe Basarab's monastery in Curtea de Argeș; 5) the identification of the unknown complex of monasteries in the Buzău Mountains (during the reign of Neagoe Basarab); 6) the analysis of the tombstones of Matei Basarab and his family; 7) the beginnings of the Govora Monastery; 8) Gheorghe Asachi's activity in Italy.

Sorin CRISTESCU

Un pictor de prim rang al Războiului de Întregire: Stoica Dumitrescu (1886–1956)

Stoica Dumitrescu, pictor format la München și sub influența unor mari maeștri români, un pictor deopotrivă tradiționalist și modern, academist și realist, a imortalizat în multe din tablourile sale, mai puțin glorificatoare, tragediile oamenilor simpli, ale țăranilor, care prin eroismul sacrificiile și jertfa lor au împlinit idealul național: România Mare.

A Leading Painter of the War of Unification: Stoica Dumitrescu (1886–1956)

Stoica Dumitrescu, painter trained in Munich and under the influence of great Romanian masters, a painter both traditionalist and modern, academist and realist, immortalized in many of his paintings, less glorifying, the tragedies of simple people, of peasants, who through their heroism, sacrifices and sacrifice fulfilled the national ideal: Greater Romania.

Adriana DUMITRAN

Despre fotografie și fotografi în revistele Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”

Comunicarea își propune să urmărească evoluția prezenței fotografiei în revistele Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”, de la simpla ilustrație până la un subiect de studiu în sine. Până în 1989 fotografia a fost sporadic prezentată mai ales prin valoarea ei de documentare a reprezentațiilor teatrale. După 2011, noul director dr. Adrian-Silvan Ionescu, un pasionat al istoriei fotografiei, a deschis revistele către acest domeniu, invitând constant să publice tineri cercetători din țară și

About Photography and Photographers in the Journals of the G. Oprescu Institute of Art History

The paper aims to trace the evolution of the presence of photography in the Journals of the G. Oprescu Institute of Art History from a simple illustration to a stand-alone subject of analysis of study. Until 1989, photography was sporadically presented mainly for its value in documenting theatrical performances. After 2011, the new director Dr. Adrian-Silvan Ionescu, a consummate historian of photography, opened the journals to this field, constantly inviting young researchers from

cunoscuți istorici din străinătate la care s-au adăugat propriile sale cercetări. Articole despre opera și biografia unor importanți fotografi din România precum Carol Szathmári, Franz Duschek, Ioan Spirescu, Iosif Berman, Adolf Klingsberg sunt completate cu altele asupra unor fotografi de pe mai multe continente precum Lee Miller, Emil Otto Hoppé, Edward S. Curtis sau fotografia din India. Studiile publicate au analizat o multitudine de genuri fotografice (fotografia de portret, etnografică, de arhitectură și peisaj, de război, de presă, de avangardă) și curente artistice până în contemporaneitate.

Adrian-Silvan IONESCU

Elogierea cercetătorilor defuncți în paginile SCIA – de la ferpar la orație funebră. Elemente de stil și gust

Încă de la primele numere ale periodicului *Studii și Cercetări de Istoria Artei*, apărut în 1954, în paginile sale au fost inserate necroloage, cu ocazia decesului unor personalități artistice de mare importanță sau a unora dintre cercetătorii Institutului de Istoria Artei al cărei organ de presă era această revistă. Pentru marile nume ale picturii, textele erau generoase, se dezvoltau pe câteva pagini, erau plasate la începutul revistei și erau semnate de directorul institutului, profesorul G. Oprescu. Așa a fost cazul pentru cele ale pictorilor Jean Al. Steriadi în 1956 și Iosif Iser în 1958. Pentru cercetători sau colaboratori ai institutului, necroloagele erau plasate la finele revistei, nu depășeau o pagină sau chiar mai puțin și arar erau semnate.

Din aceste texte funebre și din numele celor cărora le erau consacrate se pot constata impozițiile și orientările politice ale momentului. Astfel, apariția unor necroloage pentru personalități din străinătate denotă o perioadă de oarecare liberalizare a României, ca în 1968, când e publicat un necrolog pentru istoricul de artă Erwin Panofsky, apoi, în 1974, pentru Louis Hautecoeur și în 1983, pentru Jacques Lassaigue. Stilul – personal/sentimental sau neutru/oficial – de redactare a textului, inserarea bibliografiei autorului dispărut sau a portretului fotografic al acestuia sunt alte semne de sinceră prețuire și regret sau de îndeplinire a unei simple sarcini de serviciu pentru decedat.

Romania to publish their papers, as well as reputed historians from abroad to whom his own research was added. Articles on the work and biography of important Romanian photographers such as Carol Szathmári, Franz Duschek, Ioan Spirescu, Iosif Berman, Adolf Klingsberg are complemented by research on photographers from several continents such as Lee Miller, Emil Otto Hoppé, Edward S. Curtis or photography from India. The published studies have examined a multitude of photographic genres (portrait, ethnographic, architectural and landscape, war, press, avant-garde) and artistic trends up to the present day.

Eulogising Deceased Researchers in the Pages of SCIA – from an Announcement to a Funeral Oration. Elements of Style and Taste

From the very first issues of the journal *Studii și Cercetări de Istoria Artei* (SCIA/Studies and Research in Art History), which appeared in 1954, obituaries have been published on its pages, marking the passing of important artists or scholars from the Institute of Art History, for which the journal served as its press organ. For renowned and acclaimed painters, extensive texts, written by Institute Director, Professor G. Oprescu, graced the magazine's opening pages. Such were the cases of the painters Jean Al. Steriadi in 1956 and Iosif Iser in 1958 respectively. Obituaries for researchers and fellows of the Institute were placed at the end of the magazine, limited to one page and more often unsigned.

An analysis of these obituaries and the names of those commemorated mirrored the prevailing political climate of the era and its enforcements. Notably, the appearance of obituaries for foreign personalities suggests a period of relative liberalization in Romania. For instance, obituaries were published for the art historians Erwin Panofsky in 1968, Louis Hautecoeur in 1974 and Jacques Lassaigue in 1983. The style of prose chosen for these obituaries – personal/sentimental, neutral/official – as well as the inclusion of the deceased's bibliography or portrait, reflects sincere appreciation and lament, or the fulfilment of a simple obligation towards the deceased.

Cătălina MACOVEI

Remus Niculescu, cercetări de tinerețe asupra secolului al XIX-lea și nu numai, publicate în SCIA

Dorind să cercetăm activitatea criticului de artă Remus Niculescu ne-am oprit asupra acelor studii referitoare la artiști români sau străini din secolul al XIX-lea care au pus bazele picturii și sculpturii românești moderne și le-au integrat în context internațional.

Ne vom referi cu precădere la activitatea pictorului Nicolae Grigorescu, căruia Remus Niculescu îi însoțește pașii în anii de ucenicie, consemnând momente cheie din pictura sa religioasă, urmându-l de-a lungul studiilor din Franța, dezvăluind amintirile unor prieteni care i-au fost alături până în ultimele clipe. Chiar și încadrarea stilistică pe care o face Remus Niculescu operei artistului, între clasicism și romantism, este restrânsă la anii de căutări ale lui Nicolae Grigorescu.

Comentariile noastre nu se extind asupra întregii activități a lui Remus Niculescu, oglindită în mai multe reviste românești și străine, ci la articolele publicate de acesta în SCIA.

Remus Niculescu - Early Enquiries into the 19th Century Romania and Beyond Published in SCIA

Intending to research the work of the art critic Remus Niculescu, we focused on his studies concerning Romanian and foreign artists who in the 19th century laid the foundations of modern Romanian painting and sculpture and connected them to the international context. We will firstly refer to the work of the painter Nicolae Grigorescu, whom Remus Niculescu accompanies from his apprenticeship, passing through the key-moments of his religious painting, following him later in his years of study in France, revealing to us, the memories of artist's friends who were by his side until his last moments. For Niculescu, even the stylistic characterization of Grigorescu's work falls between classicism and romanticism, being confined to his formative years of artistic and intellectual wanderings. Our comments do not extend to the whole work of Remus Niculescu, published in several Romanian and foreign journals, but only to the articles comprised in SCIA.

Olivia NIȚIȘ

Cuvântul ca semn. Turnura lingvistică în arta conceptuală a anilor 1960–1970 în Europa de Est

Cercetarea face referire la introducerea textului în arta conceptuală a unor artiști din Europa de Est și complexa abordare a artei din perspectiva lingvistică în care scrierea, cercetarea și lecturarea unor texte din reviste de specialitate au avut un rol semnificativ în deconstrucția artei ca obiect. La finele anilor 1960 și în anii 1970 arta neoficială din fostul Bloc Estic a dezvoltat practici conceptuale aflate sub condiții artistice controlate și restrictive, însă, ca urmare a diferitelor grade de permeabilitate în cadrul regimurilor politice, s-au putut articula demersuri aflate într-o oarecare sincronicitate cu arta conceptuală din sfera occidentală.

Gândirea critică activată de opțiunea artiștilor pentru o artă procesuală în care cuvântul ca semn face trimitere la semiotică și la integrarea limbajului propriu-zis în câmpul reprezentării artistice, la relația non-mimetică dintre reprezentare și realitate (Peter Osborne) reprezintă un vector important în contextualizarea și înțelegerea acestei direcții

The Word as a Sign. The Linguistic Turn in the Conceptual Art of the 1960s–1970s in Eastern Europe

The research refers to the introduction of text in the conceptual art of some Eastern European artists and the complex approach to art from the linguistic perspective in which the writing, research and reading of some texts from specialized journals had a significant role in the deconstruction of art as an object. At the end of the 1960s and in the 1970s, the unofficial art of the former Eastern Bloc developed conceptual practices under controlled and restrictive artistic conditions, but, as a result of the different degrees of permeability within the political regimes, it was possible to articulate approaches in a relative synchronicity with the conceptual art from the West.

The critical thinking activated by the artists' option for a processual art in which the word as a sign refers to semiotics and to the integration of language itself in the field of artistic representation, to the non-mimetic relationship between representation and reality (Peter Osborne) represents an important vector in the contextualization and the understanding of this artistic

artistice care, în ciuda limitelor impuse de regimurile totalitare au permis un alt tip de deconstrucție ideologică: post-modernitatea.

În *SCIA* din anii 1970–1980 au fost publicate articole semnate de Andrei Pleșu și Gabriel Liiceanu cu referință directă la lingvistică și implicațiile limbajului în sfera vizuală, precum și un articol extins, semnat de Magda Cârneci în *SCIA*, tom 30/1982, despre realitatea experimentală contemporană și despre transformarea artei ca obiect punând accent pe procesualitate și „dez-obiectivizare”.

Artiștii conceptuali aflați la curent cu structuralismul și studiile lingvistice, cu numele lui Levi-Strauss, Derrida, Jakobson sau Foucault, cu noile contribuții teoretice de la finele anilor 1960 publicate și în reviste de specialitate precum *Flash Art*, *Artforum*, accesibile și în Est susțin o deschidere către experiment, non-estetizare, relativizând astfel, prin intermediul artei conceptuale, diferența dintre practicile teoretice și cele artistice, arta devenind un proces de dematerializare a obiectului de artă. *Language-based art* și *poezia vizuală* devin direcția unor importanți artiști conceptuali precum Jiří Valoch (Cze), Karel Adamus (Cze), Ewa Partum (Pl), Stanisław Dróżdż (Pl), Vlado Martek (Hr) sau Decebal Scriba (Ro). Analiza de față se va concentra asupra activității acestor artiști în această direcție, fiind introdusă în egală măsură și scrierea și publicarea unor texte teoretice de către artiștii care au cultivat o relație profund intelectuală cu limbajul. „Un demers de acest tip conduce la înțelegerea lucrării de artă ca proces deschis, ca succesiune de momente, având ca scop satisfacerea unor nevoi de cunoaștere, a unor noi posibilități de comunicare, printr-o continuă educare perceptivă în zona artei.” (Decebal Scriba, text afis verso, *Situație și concept*, Atelier 35, București, 1974).

Elena OLARIU

Artiști români descoperind America

În prima jumătate a secolului al XIX-lea arta românească a manifestat o importantă deschidere spre noi spații culturale și o creștere valorică fără precedent. În această perioadă, majoritatea artiștilor români studiază și se formează la Paris, călătoresc în Europa (Austria, Germania, Italia, Spania, Marea Britanie) dar și în Nordul Africii sau în Orient. „Lumea Nouă” începe să prezinte și aceasta un interes special pentru pictorii, sculptorii sau galeriștii de origine română, iar,

direction which, despite the limits imposed by totalitarian regimes, allowed another type of ideological deconstruction: post-modernity.

Articles signed by Andrei Pleșu and Gabriel Liiceanu, with direct reference to linguistics and the implications of language in the visual sphere, were published in the 1970s and 1980s in *SCIA*, together with an extensive article authored by Magda Cârneci, in the same journal (volume 30/1982), on contemporary experimental reality and the transformation of art as an object with emphasis on processuality and ‘non-objectification’.

Conceptual artists aware of structuralism and linguistic studies, with the names of Levi-Strauss, Derrida, Jakobson or Foucault, with the new theoretical contributions from the late 1960s also published in art profiled journals such as *Flash Art*, *Artforum*, also accessible in the East, support an openness to experiment, non-aestheticization, thus relativizing, through conceptual art, the difference between theoretical and artistic practices, art becoming a process of dematerialization of the art object. *Language-based art* and *visual poetry* become the direction of important conceptual artists such as Jiří Valoch (Cze), Karel Adamus (Cze), Ewa Partum (Pl), Stanisław Dróżdż (Pl), Vlado Martek (Hr) or Decebal Scriba (Ro). The present analysis will focus on the activity of these artists in this direction, introducing as well the writing and publication of some theoretical texts by the artists who cultivated a deep intellectual relationship with language. “An approach of this type leads to the understanding of the work of art as an open process, as a sequence of moments, with the aim of satisfying some needs for knowledge, some new possibilities of communication, through a continuous perceptive education in the field of art.” (Decebal Scriba, poster text verso, *Situation and concept*, Atelier 35, Bucharest, 1974).

Romanian Artists Discovering America

During the first half of the 19th century, Romanian art has shown an important opening towards new cultural spaces and has recorded an unprecedented value growth. Throughout this epoch, most of Romanian artists were trained and were studying in Paris, were travelling to Europe (Austria, Germany, Italy, Spain, Great Britain) but also to North Africa and to the Orient. The *New World* also began to present a special interest for Romanian painters, sculptors, or art

după Primul Război Mondial, contactele se intensifică substanțial. Statele Unite ale Americii, marea putere mondială care a devenit aliatul statelor europene care au câștigat războiul, manifestă un interes tot mai sporit pentru arta promovată la Paris, în special pentru artiștii moderni sau pentru cei care sunt implicați în curentele de avangardă.

În contextul problematicei tratate în acest studiu de sinteză, sculptorul Carol Storck, care se stabilește între anii 1876-1880 în Philadelphia este un deschizător de drumuri. Fenomenul devine tot mai interesant în perioada interbelică când Constantin Brâncuși devine vedeta celor mai mari galerii și apoi a marilor muzee de artă contemporană din America. În perioada comunistă contactele artei românești cu cea europeană și cea americană sunt întrerupte, fiind menținute în special de artiștii români care au reușit să emigreze sau de cei care au reușit să călătorească în anii 1970, atunci când regimul comunist a devenit, pentru o scurtă perioadă de timp, mai flexibil. Artiștii care au plecat din România ori s-au afirmat după Revoluția din 1989 vor continua acest fenomen al deschiderii artei românești și al afirmării internaționale.

Contactul culturii noastre cu arta europeană și cu cea americană a avut de-a lungul timpului multe sușuri și coborâșuri, o cercetare de acest tip având astăzi extraordinare posibilități de extindere, cu atât mai mult cu cât în ultima perioadă tot mai mulți cercetători au descoperit, în arhive americane sau românești, documente definitorii pentru activitatea unor artiști stabiliți în America sau care au expus în diverse metropole de peste ocean. Chiar dacă nu se poate epuiza în acest moment un subiect atât de complex și amplu și nu se poate realiza încă o sinteză suficient de concludentă care să analizeze activitatea artiștilor autohtoni pe axa România, Franța, Statele Unite, studiul de față face un important pas înainte. De data aceasta se vor prezenta peste 20 de personalități ale istoriei artei autohtone care au parcurs un drum semnificativ, reușind să se afirme în spațiu american sau să trăiască o experiență unică, fie că a fost vorba de Statele Unite ale Americii, Canada sau de America de Sud. În acest context îi putem aminti pe: Carol Storck, George Julian Zolnay, Costin Petrescu, Regina Maria a României, Constantin Brâncuși, Constantin Antonovici, Eustațiu Stoenescu, Samuel Mützner, Augustin G. Pall, Gheorghe Leonida, Elie Cristoloveanu, Margareta Sterian, Corneliu Baba, Lena Constante, Ileana Castelli Sonnabend, Ovidiu Colea, Paul Neagu, Cornel Antonescu, Semproniu Iclozan și Cornelia Iclozan, Ecaterina Vrana Gora. Și exemplele pot continua.

gallery managers, and, after World War I, the contacts intensified substantially. The United States of America, the great worldwide power having become the ally of European states having won the war, showed an increasing interest for the art promoted in Paris, especially for modern artists or for those involved in avant-garde movements.

In the context of the topics dealt with by the present synthetic study, sculptor Carol Storck, who settled in Philadelphia during 1876–1880, was a pioneer. The phenomenon became even more interesting during the Interwar period, when Constantin Brâncuși became the star of the greatest art galleries, and then of the great contemporary art museums in America. During the communist period, the contacts of Romanian art with the European and American ones were interrupted, being maintained especially by the Romanian artists who managed to emigrate, or by those who managed to travel throughout the 1970s, in a moment when the regime became more flexible, for a short amount of time. The artists having left Romania, or those who asserted themselves after the 1989 Revolution continued this phenomenon of Romanian art openness to trends abroad, and that of its international assertion.

The contact of our culture with European and American art knew many ups and downs, research in this field, nowadays, having extraordinary possibilities of extension, even more so as, in the last period, more and more researchers have discovered, in Romanian or American archives, defining documents for the activity of artists having settled in America or having exhibited in various metropolises over the ocean. Even though such a complex and vast topic cannot be exhaustively dealt with, and a synthesis sufficiently concluding, analysing the Romanian artists' activity on the Romania-France-United States axis cannot be elaborated yet, the present study takes a step ahead. This time, over 20 personalities of local art shall be presented, who have gone through a significant route, having managed to assert themselves in the American space, living a unique experience, whether it concerned the United States of America, Canada, or South America. In this context, we can recall: Carol Storck, George Julian Zolnay, Costin Petrescu, Queen Mary of Romania, Constantin Brâncuși, Constantin Antonovici, Eustațiu Stoenescu, Samuel Mützner, Augustin G. Pall, Gheorghe Leonida, Elie Cristoloveanu, Margareta Sterian, Corneliu Baba, Lena Constante, Ileana Castelli Sonnabend, Ovidiu Colea, Paul Neagu, Cornel Antonescu, Semproniu Iclozan and Cornelia Iclozan, Ecaterina Vrana Gora. And the examples can go on.

Marius PORUMB

Revistele Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu” la ceas aniversar

În acest an se împlinesc 70 de ani de la apariția revistei *Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA)*, editată de Institutul de Istoria Artei al Academiei Române, sub conducerea academicianului George Oprescu, fondator și director al primei instituții de cercetare academică din România înființată în anul 1948.

Textul este ocazionat de aniversarea a șapte decenii de la apariția primei reviste academice de istoria artei din România, un omagiu instituției și cercetătorilor fondatori a primelor reviste științifice de istoria artei.

The Journals of the G. Oprescu Institute of Art History at the Anniversary

This year marks the 70 anniversary since the issuing of the journal *Studii și Cercetări de Istoria Artei (SCIA)*, published by the Institute of Art History of the Romanian Academy, under the direction of Academician George Oprescu, founder, and director of the first academic research institution in Romania, established in 1948.

The text is occasioned by the seven-decade anniversary of the publication of the first academic art history journal in Romania, a tribute to the institution and to the founding researchers of the first scientific art history journals.

Lucian SINIGAGLIA

Ion Cazaban și tainele scenografiei

În comunicarea *Ion Cazaban și tainele scenografiei*, Lucian Sinigaglia pune în lumină câteva date semnificative asupra preocupării care pare să-i fi fost cercetătorului evocat cea mai apropiată de suflet. Este relevată esența contribuțiilor lui Ion Cazaban la istoria scenografiei, așa cum rezultă din articole precum *Considerații asupra scenografiei românești interbelice*, respectiv *Scenografia contemporană și «reteatralizarea» spectacolului*, ambele publicate în *Studii și cercetări de istoria artei. Seria teatru, muzică, cinematografie*, și *La scénographie de Paul Bortnovski*, apărut în *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*.

Ion Cazaban and the Secrets of Scenography

In the communication *Ion Cazaban and the secrets of scenography*, Lucian Sinigaglia sheds light on some significant information on the concern that seems to have been evoked closest to the soul of the researcher. The essence of Ion Cazaban's contributions to the history of set-design is revealed in articles such as *Considerations on Interwar Romanian scenography*, respectively *Contemporary Scenography and the «Re-theatricalization» of the Performance*, both published in *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Teatru, muzică, cinematografie*, and *La scénographie de Paul Bortnovski*, published in *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*.

Vlad-Andrei SPATARIU

Vasile Drăguț: Artă de a trăi și scrie despre Artă

Vasile Drăguț este un nume care cântărește greu în lumea specialiștilor din domeniul artelor. Cu activitate răspândită pe mai mult de trei decenii ca istoric și critic de artă, ca pedagog și director al unor instituții de mare importanță în administrarea patrimoniului cultural, Drăguț se numără printre cei care prin opera literară realizată, contribuie și astăzi la conservarea și reprezentarea la nivel înalt al operelor de Artă. Înzestrat cu o pasiune

Vasile Drăguț: The Art of Living and Writing About Art

Vasile Dragut is an important name in the world of specialists in the field of arts. With an activity spread over more than three decades as an art historian and critic, as a pedagogue and director of institutions of great importance in the administration of cultural heritage, Drăguț is among those who, through his literary work, contributes even today to the preservation and high-level representation of Art. Endowed with a very special professional

profesională cu totul specială, acesta oferă tuturor activităților sale o latură importantă în îndeplinirea vocației de a cerceta, consemna și sintetiza informații de mare valoare făcându-le accesibile publicului larg printr-o serie de publicații în diferite reviste de specialitate, lucrări de mici dimensiuni, dar și opere de sinteză ample care și astăzi fac parte din literatura de specialitate fundamentală, esențială în formarea tinerei generații de specialiști. Vasile Drăguț este un personaj a cărui activitate combină mai multe forme ale aceleiași pasiuni, care manifestată prin diferite funcții se focusează pe un scop clar definit, uneori greu de înțeles din perspectiva celor care îi sunt contemporani. Astăzi privind înapoi spre o operă care însumează mii și mii de file, fotografii și secvențe video dedicate artei, putem vorbi cu siguranță despre o viață a cărei moștenire a devenit ea însăși parte din patrimoniu.

passion, he offers all his activities an important side in fulfilling the vocation of researching, recording and synthesizing information of great value, making them accessible to the general public through a series of publications in various specialized journals, condensed works, but also extensive synthesis that are still part of the fundamental specialized literature, essential in training the young generation of specialists. Vasile Drăguț is a character whose activity combines several forms of the same passion, which manifested through different functions, focuses on a clearly defined purpose, sometimes difficult to understand from the perspective of those who are his contemporaries. Today, looking back at a work that totals thousands and thousands of pages, photographs and videos dedicated to art, we can certainly speak of a life whose legacy has itself become part of the heritage.

Corina TEACĂ

Ionel Jianu – contribuții la istoriografia românească de artă

Având anvergura intelectuală și dezinvoltura unui adevărat exponent al generației 1927, Ionel Jianu și-a împărțit atenția și energia între teatru, literatură și domeniul artelor plastice. Opțiunile profesionale păreau în perfect acord cu capacitățile sale, dar contextul tulbure al anilor 1930–1940 avea să le limiteze. În aceste circumstanțe interesul pentru artă devine salvator, dovedindu-se a fi suficient de solid pentru a transforma în profesie ceea ce era mai degrabă o pasiune.

Comunicarea de față își propune să evidențieze aportul său la istoriografia de artă românească în perioada în care trăiește în țară. Ultima parte a vieții și carierei sale a făcut deja obiectul unui articol: *Ionel Jianu și sculptura modernă* publicat în revista *Studii și cercetări de Istoria Artei*, 10 (54), 2020.

Ionel Jianu – Contributions to Romanian Art Historiography

Having the intellectual amplitude and easiness of a true exponent of the 1927 generation, Ionel Jianu split his attention and energy between the fields of theater, literature, and arts. His professional options seemed to be in perfect harmony with his capabilities, but the troubled context of the 1930s and 1940s limited them. In those circumstances his interest in art was providential, being solid enough to convert his hobby into a profession.

This presentation aims to describe Jianu's contribution to Romanian art historiography during the years he lived in Romania. The last part of his career was already the subject of an article: *Ionel Jianu și sculptura modernă* published in the journal *Studii și cercetări de Istoria Artei*, 10 (54), 2020.

Marian ȚUTUI

Cinci ipoteze despre autorul primei proiecții cinematografice la București

Din păcate, istoria filmului românesc are câteva pete albe. Paul Menu (1876–1973), fotograful francez stabilit până la Primul Război Mondial la București, care a participat la prima proiecție în

Five Hypotheses about the Author of the First Film Projection in Bucharest

Unfortunately, the history of Romanian cinema has some white spots. Paul Menu (1876–1973), the French photographer settled in Bucharest until WWI, who participated in the first projection

România și a făcut primele filmări de pe teritoriul țării noastre, a fost intervievat de un reporter al Televiziunii Române cu puțin timp înainte de a muri, însă reporterul nu prea a știut ce să îl întrebe și astfel a fost ratată posibilitatea de a afla de la un martor cine a fost cel care a făcut prima proiecție cinematografică în România. De aceea, avem azi cinci ipoteze privind prima proiecție, pe care le vom discuta în acest studiu. Ar putea fi Paul Menu, André Carr sau un coleg al acestuia după proiecția de la Belgrad, Alexandre Louis Promio care a filmat și proiectat filme la Veneția și în Turcia, Louis Janin care ar fi putut călători relativ repede de la Istanbul sau chiar Félix Mesguich (1871–1949), care a fost trimis în Rusia și Grecia și care a proiectat primele filme la Chișinău în 1896 sau 1897. Fundația Lumière are puține date despre Paul Menu, André Carr, Jules Guérin și Louis Janin, și nu deține date despre prima proiecție din România. Totuși, este posibil, mai ales prin colaborare cu specialiști din alte țări să putem afla până la urmă cine a făcut prima proiecție în România. Recent s-au găsit date despre următoarele proiecții din România, cele ale lui S. Petrescu la Constanța la 21 iulie 1896, ca și despre o a doua proiecție la București de către Gheorghe Kuzmić, în februarie 1897, care a traversat Dunărea înghețată pentru a face prima proiecție în Bulgaria, la Ruse pe 27 februarie 1897.

Ipoteza proiecțiilor la București după cea de la Belgrad se bazează pe faptul că operatorii firmei Lumière au călătorit făcând prime proiecții demonstrative de la Vest la Est iar de la Belgrad ar fi putut călători rezonabil de repede pe Dunăre către România iar ipoteza proiecției la București după Istanbul se bazează pe noua posibilitate de călătorie rapidă spre București cu trenul Orient Express.

Cristian VASILE

Locul SCIA în peisajul editorial reprezentat de revistele Academiei Române în anii 1950–1960

Fiecare revistă a Institutelor umaniste de cercetare ale Academiei Române (în formula sa de după 1948) își are propria istorie, reconstituită îndeosebi în postcomunism mai mult sau mai puțin fidel, tratată fie sub forma unui scurt istoric, fie

in Romania and took the first shots from the territory of our country, was interviewed by a reporter on Romanian Television shortly before his death (1970), but the reporter did not really know what to ask and thus the opportunity to find out from a witness who was the one who made the first cinema projection in Romania was missed. Therefore, today we have five hypotheses regarding the first projection, which we will discuss in this study. It could be Paul Menu himself, André Carr or Jules Guérin after the first film projection in Belgrade, Alexandre Louis Promio who shot and screened films in Venice and Turkey, Louis Janin who could have travelled relatively quickly from Istanbul or even Félix Mesguich (1871–1949), who was sent to Russia and Greece and who projected the first films in Chișinău in 1896 or 1897. The Lumière Foundation has little data on Paul Menu, André Carr, Jules Guérin and Louis Janin, and no data at all on the first screening in Romania. However, it is possible, especially through collaboration with specialists from other countries, to finally find out who made the first film projection in Romania. Recently, data was found about the next projections in Romania, those of S. Petrescu in Constanța on July 21, 1896, as well as about a second projection in Bucharest by Georgi Kuzmić, in February 1897, who crossed the frozen Danube to make the first projection in Bulgaria, in Rousse on February 27, 1897.

The hypothesis of the first film projection in Bucharest after the one in Belgrade is based on the fact that the operators of the Lumière company travelled making the first demonstration projections from West to East and from Belgrade they could have travelled reasonably quickly along the Danube to Romania, while the hypothesis of the projection in Bucharest after Istanbul is based on the new possibility of fast travel to Bucharest with the Orient Express train.

The Place of SCIA in the Editorial System of the Romanian Academy's Scientific Journals in the 1950s–1960s

Each scientific journal of the Research Institutes of the postwar Soviet-type Romanian Academy has its own history. Various scholars tried to draft their histories more or less accurately either through sketches or case studies. There are few

mai pe larg. Sunt puține însă demersurile care au încercat să abordeze comparativ experiențele editoriale ale acestor publicații (din zona umanistă, a științelor socio-umane) de-a lungul unei perioade date (în speță, primele două decenii postbelice, adică perioada guvernării Gheorghiu-Dej). Textul comunicării noastre încearcă să umple această lacună și include în analiză reviste precum *SCIA*, *Studii* (*Studii. Revistă de istorie*), *Studii și Cercetări Lingvistice*, *Cum vorbim*, *Studii și Cercetări de Istorie Literară și Folclor*, *Cercetări filozofice*, *Probleme economice*, *Studii și Cercetări Juridice*, *Revista de psihologie* ș.a.

Prezentarea se va concentra asupra analogiilor și diferențelor legate de momentul apariției, conținut, marcat mai mult sau mai puțin de mesaj ideologic, comitet redacțional, profil academic etc. Vorbind despre cazul particular al *SCIA*, se poate observa un anumit gen de tematică (studierea artei și a arhitecturii religioase) care a fost unul privilegiat în principala revistă a Institutului de Istoria Artei condusă de prof. G. Oprescu. Din acest punct de vedere, conținutul publicației contrasta în mod flagrant, de exemplu, cu periodicul Institutului de Filosofie, *Cercetări filozofice* (împânzit de texte ideologice, politizate în exces). Acest profil specific și nonconformitatea mai multor studii (în raport cu ideologia dominantă, marxist-leninistă) – provenite în special din zona Secției de artă feudală coordonată de Teodora Voinescu – au fost factori care au atras atenția organelor ideologice și represive probabil în mai mare măsură decât în cazul altor publicații științifice și Institute academice. Prezentarea va încerca să ofere o explicație și în legătură cu distanța relativ mare în timp de la momentul înființării unui institut academic și înzestrarea lui cu propria revistă științifică.

approaches that have attempted to compare the postwar editorial experiences of these publications. I focused my analysis only on Social Sciences, Arts and Humanities' journals. My paper tries to fill this gap and includes in the analysis journals such as *SCIA*, *Studii* (*Studii. Revistă de istorie*), *Studii și Cercetări Lingvistice*, *Cum vorbim*, *Studii și Cercetări de Istorie Literară și Folclor*, *Cercetări filozofice*, *Probleme economice*, *Studii și Cercetări Juridice*, *Revista de psihologie*, etc.

This presentation will focus on analogies and differences related to the moment of journal's publication, content, marked more or less by ideological message, editorial board, academic profile, etc. Speaking about the particular case of *SCIA*, one can notice a certain type of themes (the study of art and religious architecture, for instance) which was a privileged one in the main journal of the Institute of Art History. From this point of view, the content of the publication was in blatant contrast, for example, with the periodical of the Institute of Philosophy, *Cercetări filozofice* (littered with ideological texts, excessively politicized). This profile and the non-conformity of the studies in relation to the dominant ideology, showed mainly in the case of Medieval Art Section articles, were factors that triggered the involvement the ideological bodies and political police probably to a greater extent than in the case of other scientific publications and Academic institutes. The presentation will also try to provide an explanation in relation to the relatively large distance in time from the moment of the founding of an institute and its endowment with its own academic journal.

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

STUDII ȘI CERCETĂRI DE
**ISTORIA
ARTEI**

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIA ARTEI

STUDII ȘI CERCETĂRI DE
**ISTORIA
ARTEI**

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

DESPRE AUTORI

About the Authors

Ozana ALEXANDRESCU

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Ozana Alexandrescu (n. 1957). Muzicolog și bizantinolog. În 1980, a absolvit cursurile Universității Naționale de Muzică din București. Din 1988 este cercetător științific la Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”. În 1993 a obținut titlul de doctor în muzicologie. În 1995 a beneficiat de o bursă postdoctorală din partea State Scholarships Foundation of Greece. Între 2000–2017 a fost consultant artistic în cadrul Filarmonicii „George Enescu” din București. Publicații (selecție): *Muzică și literatură din epoca fanariotă în manuscrise din România*, în „SCIA.TMC”, t. 10–11 (54–55), 2016–2017; *Tipuri de gramatici în manuscrise muzicale de tradiție bizantină (ms. III-88 Iași)*, în „SCIA.TMC”, t. 7–8–9 (51–52–53), 2013–2015; *Catalogul manuscriselor muzicale de tradiție bizantină din secolul al XVIII-lea. Fondul grecesc din Biblioteca Academiei Române*, vol. II, 2015; *Tipuri de gramatici în manuscrise muzicale de tradiție bizantină*, în „SCIA.TMC”, t. 5–6 (49–50), 2011–2012; *Catalogul manuscriselor muzicale de tradiție bizantină din secolul al XVIII-lea*, Editura Arvin Press 2005; *Tratatul Pseudo-Damaskenos în manuscrise din România*, în „SCIA.TMC”, t. 2(46), 2008; *The Music of Byzantine Tradition from the 16–19th Centuries in the Romanian Provinces*, în vol. *Die Kirchenmusik in Südosteuropa*, coord. Franz Metz, Tutzing, 2003; *The Pentekostarion in Byzantine Manuscripts*, în „RRHA. TMC”, t. XXVI, 1989.

Ozana Alexandrescu (b. 1957). Musicologist and Byzantine music researcher. In 1980, she graduated from the National University of Music of Bucharest. Since 1988, she has been a scientific researcher with the G. Oprescu Institute of Art History. In 1993, she received her PhD in musicology. In 1995, she received a postdoctoral fellowship from the State Scholarships Foundation of Greece to study notated manuscripts in the Greek libraries. Between 2000–2017, she collaborated as artistic advisor at the George Enescu Philharmonic Orchestra in Bucharest. Selected Publications: *Muzică și literatură din epoca fanariotă în manuscrise din România*, in „SCIA.TMC”, t. 10–11 (54–55), 2016–2017; *Tipuri de gramatici în manuscrise muzicale de tradiție bizantină (ms. III-88 Iași)*, in „SCIA.TMC”, t. 7–8–9 (51–52–53), 2013–2015; *Catalogul manuscriselor muzicale de tradiție bizantină din secolul al XVIII-lea. Fondul grecesc din Biblioteca Academiei Române*, vol. II, 2015; *Tipuri de gramatici în manuscrise muzicale de tradiție bizantină*, in „SCIA.TMC”, t. 5–6 (49–50), 2011–2012; *Catalogul manuscriselor muzicale de tradiție bizantină din secolul al XVIII-lea*, Arvin Press 2005; *Tratatul Pseudo-Damaskenos în manuscrise din România*, in „SCIA.TMC”, t. 2(46), 2008; *The Music of Byzantine Tradition from the 16–19th Centuries in the Romanian Provinces*, in vol. *Die Kirchenmusik in Südosteuropa*, coord. Franz Metz, Tutzing, 2003; *The Pentekostarion in Byzantine Manuscripts*, in „RRHA. TMC”, t. XXVI, 1989.

Eduard ANDREI

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Eduard Andrei (n. 1971) este doctor în istoria artei, cu o teză despre arhitectura și pictura bisericilor ortodoxe dobrogene de la sfârșitul secolului al XIX-lea și din prima jumătate a secolului XX, susținută la Universitatea Națională de Arte București (2011). A obținut licența în pictură la aceeași universitate (1997) și un master în „Sciences et Techniques des Arts” la Institut Supérieur des Beaux-Arts din Tunis (2004). A participat la mai multe conferințe naționale și internaționale, între care *Cultural Identity, Geography of Encounter & the Politics of Space / Time. A Reflection on the Tyler Collection of Romanian and Modern Art* (Columbia University, New York, 2019) și *Colocviul Național de Istorie* (Palatul Cotroceni, București, 2022) și *Negocierile româno-americane în educație, știință, cultură și artă* (Târgu Mureș, 2023). În prezent este cercetător științific la Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române, șef al sectorului *Arte Vizuale și Arhitectură – perioada modernă*. Este autorul cărții *Pictorul Costin Petrescu la New York, 1919–1920* (Paideia, 2019) și al albumului monografic *Dimitrie Grigoraș. Ordinea clasică a privirii* (Paideia, 2021),

precum și coautor al volumelor *Simpozionul de Ceramică Monumentală „Costel Badea”* (2018) și *Patrimoniu cultural revizitat. Simpozionul de ceramică Medgidia 1971–1977* (2019), publicate de Asociația UMA ED România; *Dicționarul pictorilor din România. Secolul al XIX-lea* (Oscar Print, 2020); *Risipitorul de talent: Ilie Cristoloveanu, pictor și filolog în România și SUA* (Paideia, 2022). A publicat articole în revistele *Studii și Cercetări de Istoria Artei*, *Hiperboreea*, *NY Arts Magazine*, *Antichități-România*, *Tomis*, *Ex Ponto*, *Universitaria*. Este câștigător al *Tyler Visiting Fellowship* 2024 (cu Alina Gherasim), bursă de cercetare oferită de University of Tasmania din Hobart (Australia).

Eduard Andrei (b. 1971) holds a PhD in art history from the National University of Arts, Bucharest (2011), with a dissertation on the painting and architecture of Orthodox churches from Dobruja at the end of the 19th century and in the first half of the 20th century. He has a BA in painting from the same university (1997), and an MA in “Sciences et Techniques des Arts” from Institut Supérieur des Beaux-Arts in Tunis (2004). He participated in several national and international conferences, among them *Cultural Identity, Geography of Encounter & the Politics of Space / Time. A Reflection on the Tyler Collection of Romanian and Modern Art* (Columbia University, New York, 2019), the *National Colloquium of History* (Cotroceni Palace, Bucharest, 2022), and *Romanian–American Negotiations in Education, Science, Culture, and Arts* (Târgu Mureș, 2023). He is currently a researcher at the G. Oprescu Institute of Art History of the Romanian Academy, head of the Modern Art and Architecture Department. He is the author of the book *Pictorul Costin Petrescu la New York, 1919–1920* (Paideia, 2019) and of the monograph *Dimitrie Grigoraș. Ordinea clasică a privirii* (Paideia, 2021); co-author of *The Costel Badea Symposium of Monumental Ceramics* (2018) and *Revisited Cultural Heritage. Ceramics Symposium Medgidia 1971–1977* (2019), published by UMA ED Romania Association; *Dicționarul pictorilor din România. Secolul al XIX-lea* (Oscar Print, 2020); *Risipitorul de talent: Ilie Cristoloveanu, pictor și filolog în România și SUA* (Paideia, 2022). He published articles in *Studii și Cercetări de Istoria Artei*, *Hiperboreea*, *NY Arts Magazine*, *Antichități-România*, *Tomis*, *Ex Ponto*, *Universitaria*. He is the winner of the *Tyler Visiting Fellowship* 2024 (with Alina Gherasim), offered by the University of Tasmania in Hobart (Australia).

Ioana APOSTOL

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Cercetătoare în cadrul sectorului *Arte vizuale și arhitectură – perioada modernă* al Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”, din anul 2018. A absolvit studiile de licență și masterat, specializarea Istoria Artei și Filosofia Culturii, la Facultatea de Istorie din cadrul Universității din București, cu lucrări finale despre arta românească modernă. În anul 2021 a obținut titlul de doctor în istorie, cu teza *G. Oprescu. Studiu monografic. Istorie instituțională, istoriografia artei și povestea vieții*, susținută în cadrul Școlii de Studii Avansate a Academiei Române (SCOSAAR – Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”). Preocupările sale de cercetare includ arta românească în secolele al XIX-lea și XX, istoriografia artei românești și intersecția dintre artă și politică în secolul XX. Publicații (selecție): *Pragmatism and Idealism, The Local and the Universal in Henri Focillon and George Oprescu’s Museum Practice and Conception*, în „Hiperboreea”, vol. 11, no. 1, 2024, pp. 67–89 (coautoare alături de Eduard Andrei); *Numirea lui G. Oprescu la secretariatul Ligii Națiunilor: un episod biografic*, în „Revista istorică”, tom XXXIV, 2023, nr. 4–6, pp. 365–384; *I.E. Torouțiu și antimodernismul ca formă a naționalismului și antisemitismului* în „Revista istorică”, tom XXXI, 2020, nr. 3–4; *Poliția politică și istoricii de artă. Cazul Teodorei Voinescu* în volumul *70 de ani de la fondarea Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”*, coord.: Adrian-Silvan Ionescu, eds.: Ioana Apostol, Virginia Barbu, Editura Academiei Române, 2020; *George Oprescu, Captive of the Central Powers. From Turnu Severin to Golemo Konare and Back (1917–1918)*, în Bogdan Popa, Radu Tudorancea (coord.), *Războiul de fiecare zi. Viața cotidiană în tranșee și în spatele frontului în*

Primul Război Mondial (1914–1919), Editura Cetatea de Scaun, 2018, pp. 261–281; coautoare în *Dicționarul pictorilor din România. Secolul al XIX-lea* (alături de Eduard Andrei, Virginia Barbu, Ramona Caramelea, Olivia Nițiș), Editura Oscar Print, 2020.

Researcher in the Modern Art and Architecture Department of the G. Oprescu Institute of Art History, since 2018. She received her BA and MA degrees in Art History and Philosophy of Culture from the Faculty of History at the University of Bucharest, with final papers on modern Romanian art. In 2021, she completed her PhD in history from the School of Advanced Studies of the Romanian Academy (SCOSAAR – The Nicolae Iorga Institute of History) with a thesis entitled *G. Oprescu. A Monographic Study Institutional History, Art Historiography, and Life History*. Her research interests include Romanian art in the 19th and 20th centuries, Romanian art historiography, and the intersection of art and politics in the 20th century. Selected Publications: *Pragmatism and Idealism, The Local and the Universal in Henri Focillon and George Oprescu's Museum Practice and Conception*, in „Hiperboreea”, vol. 11, no. 1, 2024, pp. 67–89 (coauthor with Eduard Andrei); *Numirea lui G. Oprescu la secretariatul Ligii Națiunilor: un episod biografic*, in „Revista istorică”, tom XXXIV, 2023, no. 4–6, pp. 365–384; *I.E. Torouțiu și antimodernismul ca formă a naționalismului și antisemitismului* in „Revista istorică”, tom XXXI, 2020, no. 3–4; *Poliția politică și istoricii de artă. Cazul Teodorei Voinescu* in the volume *70 de ani de la fondarea Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”*, coord.: Adrian-Silvan Ionescu, eds.: Ioana Apostol, Virginia Barbu, Editura Academiei Române, 2020; *George Oprescu, Captive of the Central Powers. From Turnu Severin to Golemo Konare and Back (1917–1918)*, in Bogdan Popa, Radu Tudorancea (coord.), *Războiul de fiecare zi. Viața cotidiană în tranșee și în spatele frontului în Primul Război Mondial (1914–1919)*, Editura Cetatea de Scaun, 2018, pp. 261–281; coauthor in *Dicționarul pictorilor din România. Secolul al XIX-lea* (with Eduard Andrei, Virginia Barbu, Ramona Caramelea, Olivia Nițiș), Editura Oscar Print, 2020.

Virginia BARBU

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Istoric de artă, cercetător științific gr. III în cadrul sectorului *Arte vizuale și arhitectură – perioada modernă* al Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu” din 2007. Licențiată a Universității Naționale de Artă București, în prezent este doctorandă la Facultatea de Istoria și Teoria Artei a aceleiași Universități cu o lucrare monografică despre Barbu Brezianu. A predat istoria artei la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”. A participat la colocvii științifice, a publicat cronici, articole și studii în reviste literare și de specialitate. Publicații: *Constantin Popovici (1938–1995)*, catalog monografic (împreună cu Liliana Chiriac), Editura Muzeului Literaturii Române, 2022; *70 de ani de la fondarea Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”*, Adrian-Silvan Ionescu (coord.), Virginia Barbu, Ioana Apostol (editoare), Editura Academiei Române, 2020; *Costin Petrescu. Însemnările unui pictor refugiat. La Iași, în anii războiului (1916–1917)*, Humanitas, 2018 (editoare); *Peisaj străin, peisaj intim. Ecouri internaționale în pictura românească interbelică*, în *Artiștii români în străinătate, (1830–1940)*, Adrian-Silvan Ionescu (coord.), Editura ICR, 2017; *Mărturiile toamnei. Corespondență Ionel Jianu – Barbu Brezianu*, Editura UNArte, 2016 (co-editoare împreună cu Corina Teacă); *In the Eyes of the Others: Barbu Brezianu and Brancusi's Reception in the 1970's*, în *AFTER BRANCUSI*, UNArte, 2014.

Art historian, senior researcher within the Modern Art and Architecture Department of the G. Oprescu Institute of Art History since 2007. A graduate of the Faculty of Theory and History of Art, National University of Arts, Bucharest, she is currently a PhD candidate at the same University with a thesis about Barbu Brezianu and his exegesis on Brancusi's art. She taught art history at the Ion Mincu University of Architecture and Urban Planning. She participated at national and international conferences, and published reviews, articles, and studies in scientific and literary journals.

Publications: *Constantin Popovici (1938–1995)*, monographic catalogue (with Liliana Chiriac), Editura Muzeului Literaturii Române, 2022; *Costin Petrescu. Însemnările unui pictor refugiat. La Iași, în anii războiului (1916–1917)* – edition, introductory study, timeline, and notes, Humanitas, 2018; *Peisaj străin, peisaj intim. Ecouri internaționale în pictura românească interbelică*, in *Artiștii români în străinătate, (1830–1940)*, Adrian-Silvan Ionescu (coord.), Editura ICR, 2017; *Mărturiile toamnei. Corespondență Ionel Jianu - Barbu Brezianu*, (editor with Corina Teacă); Editura UNArte, 2016; *In the Eyes of the Others: Barbu Brezianu and Brancusi's Reception in the 1970s*, in *AFTER BRANCUSI*, Editura UNArte, 2014.

Ramona CAMELEA

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Cercetătoare în cadrul sectorului *Arte vizuale și arhitectură – perioada modernă*, Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” din anul 2016. A absolvit studiile de licență și masterat la Facultatea de Istorie, Universitatea din București, doctor în arte vizuale (Universitatea Națională de Arte) cu o teză despre programul arhitectural școlar în România (1864–1914). Domenii de interes: istoria artei/ arhitecturii, cultură materială, istoria educației (secolele XIX–XX). Publicații recente (selecție): *Clădiri școlare din România, 1864–1914. Politică de construire și model spațial*, Ed. Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Brăila, 2020; coautoare a volumelor *Artiștii români în străinătate (1830–1940). Călătoria, între formația academică și studiul liber*, Ed. Institutul Cultural Român, București, 2017; *Dicționarul pictorilor din România. Secolul al XIX-lea*, Oscar Print, 2020. Studii: *Alexandru-Tzigara Samurcaș, Conferințe radiofonice despre arta românească (I)*, în „SCIA.AP”, tom 12 (56), 2022; *Virginia Haret Andreescu: The Professional Trajectory of a Woman Architect in Interwar Romania*, în „RRHA.seria BA”, tom. LVII, an 2020.

Researcher at the G. Oprescu Institute of Art History - Modern Art and Architecture Department since 2016. She received her BA and MA degrees in history at the Faculty of History, University of Bucharest. She holds a PhD in art history from the National University of Arts, Bucharest with a dissertation on school buildings in Romania 1864-1914. Areas of research: history of art/architecture, material culture, history of education with a focus on the 19th and 20th centuries Romania. She authored *Clădiri școlare din România, 1864–1914. Politică de construire și model spațial*, Ed. Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Brăila, 2020. Selective publications: *Artiștii români în străinătate (1830–1940). Călătoria, între formația academică și studiul liber*, Ed. Institutul Cultural Român, București, 2017 (co-author); *Dicționarul pictorilor din România. Secolul al XIX-lea*, Oscar Print, 2020 (with Eduard Andrei et alia); *Alexandru-Tzigara Samurcaș, Conferințe radiofonice despre arta românească (I)*, in „SCIA.AP”, tom 12 (56), 2022; *Virginia Haret Andreescu: The Professional Trajectory of a Woman Architect in Interwar Romania*, in „RRHA.seria BA”, tom. LVII, an 2020.

Constantin I. CIOBANU

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Constantin I. Ciobanu este secretar științific al Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române și șef al sectorului *Arte vizuale și arhitectură – perioada medievală* al aceluiași institut. Anterior a lucrat la Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Republicii Moldova. A absolvit Universitatea de Stat „Mihail V. Lomonosov” din Moscova (Facultatea de Istorie, Departamentul de Istorie a Artei, 1984). În 1993 a obținut la aceeași instituție doctoratul în istoria artei cu teza *Atribuirea și datarea picturilor murale ale bisericii Adormirea Maicii Domnului din orașul Căușeni*. S-a specializat în domeniul artei medievale și premoderne românești. Actualmente, este doctor abilitat în arte vizuale (Academia de Științe a Republicii Moldova, 2005, teza *Sursele literare ale programelor iconografice din pictura murală medievală a Moldovei*). În 2002 a fost

distins cu Premiul Național al Republicii Moldova în domeniul literaturii, artei și arhitecturii pentru cartea *Icoane vechi din colecții basarabene* (Chișinău, Editura „Arc”, 2000).

Constantin I. Ciobanu is scientific secretary of the G. Oprescu Institute of Art History of the Romanian Academy and head of *Medieval Art and Architecture Department* of the same institute. Previously he worked at the Institute of Cultural Heritage of the Academy of Sciences of the Republic of Moldova. He graduated at Mikhail V. Lomonosov State University of Moscow (Faculty of History, Art History Department, 1984). In 1993 he obtained at the same institution his PhD in Art History with the thesis *Attribution and Dating of the Murals of the Assumption church in the town of Kausheny*. He specialized in the field of medieval and pre-modern Romanian art. Today, he is Habilitated Doctor in Visual Arts (Academy of Sciences of Republic of Moldova, 2005, thesis: *Literary sources of the iconographic programs in the Moldavian medieval mural painting*). In 2002 he was awarded with the National Prize of the Republic of Moldova in literature, art, and architecture for the book *Old Icons from Bessarabian Collections* (Kishinev, Publishing house Arc, 2000).

Sorin CRISTESCU

Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, București

The Institute for Political Studies of Defence and Military History, Bucharest

Dr. Sorin Cristescu (n. 1962) este cercetător științific gradul III la Institutul pentru studii politice de apărare și istorie militară din București din anul 2017, în cadrul secției de istorie militară. Este absolvent al Facultății de Chimie Industrială din cadrul Universității Politehnice din București în 1991 și al Facultății de Istorie din cadrul Universității din București din anul 1997 și a obținut titlul de doctor al celei de-a doua universități în anul 2004 cu o lucrare despre corespondența personală a regelui Carol I (1878–1912). Principalele sale direcții de cercetare vizează istoria modernă românească cu accent pe istoria militară și cea a relațiilor diplomatice. A publicat circa 50 de volume de izvoare istorice, cursuri universitare, traduceri din limbile germană, franceză și engleză de lucrări de memorialistică și istorie militară și mai multe de studii de specialitate în domeniul istoriei militare în Revista de Istorie Militară a Institutului și în alte publicații.

Sorin Cristescu, (b. 1962) PhD, is a scientific researcher (grade III) within the Institute for Political Studies of Defence and Military History in Bucharest, department of military history, since 2017. He graduated the Faculty of Industrial Chemistry at the Politehnica University of Bucharest in 1991 and then the Faculty of History at the University of Bucharest in 1997 and obtained the PhD in history in 2004 for a work examining the personal correspondence of King Carol I (1878–1912). The main area of interest is the modern history of Romania, with an emphasis on military history and diplomatic relations. He published almost 50 volumes of historical sources, university courses, translations of memoirs and of various papers from German, French and English, as well as a series of studies in the Review of Military History (edited by the Institute for Political Studies of Defence and Military History) and in other periodicals.

Adriana DUMITRAN

Biblioteca Națională a României, București

The National Library of Romania, Bucharest

Adriana Dumitran este istoric, bibliotecar, curator al Cabinetului de Fotografii la Biblioteca Națională a României, Colecții Speciale, unde a organizat numeroase expoziții de fotografie. Domeniul său de interes este istoria fotografiei în secolul XIX și XX în România și istoria fotografiei de presă. Din 2013 este membru al European Society for the History of Photography din Viena. Publicații recente: albume de fotografie românească comentate în „Photobloc. Central Europe in Photobooks”, Edited by Łukasz Gorczyca, Adam Mazur, International Cultural Centre, Kraków,

2019; *Iosif Berman, the fulfillment of a photojournalist career in interwar Romania*, în: „PhotoResearcher”, nr. 34/2020, Viena, ESHPh.

Adriana Dumitran is a historian, curator of the Photo Cabinet, librarian at the National Library of Romania, Special Collections, where she organized numerous photography exhibitions. Her field of interest is the history of photography in the 19th and 20th century in Romania and the history of press photography. Since 2013 she is member of the European Society for the History of Photography Viena. Recent publications: Romanian photo albums commented in „Photobloc. Central Europe in Photobooks”, Edited by Łukasz Gorczyca, Adam Mazur, International Cultural Centre, Kraków, 2019; *Iosif Berman, the fulfillment of a photojournalist career in interwar Romania*, in: „PhotoResearcher”, no. 34/2020, Vienna, ESHPh.

Adrian-Silvan IONESCU

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Adrian-Silvan Ionescu (n. 1952). Studii de istoria și teoria artei, doctor în științe istorice (1997). Cercetător științific gr. I. Director la Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române. Director al revistelor academice *Studii și Cercetări de Istoria Artei* și *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*. A publicat 15 cărți și a coordonat alte 18 volume. Laureat al Premiului „G. Oprescu” al Academiei Române (1992) și al Premiului pentru critică de artă al U.A.P.R. (2002). *Doctor Honoris Causa* al Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice a Republicii Moldova din Chișinău (2016). Cavaler al Ordinului Meritul Cultural (2004), al medaliei Regele Mihai I pentru Loialitate (2010), al medaliei aniversare Centenarul Marii Uniri (2021), comandor cu stea al Ordinului Sf. Lazăr de Ierusalim (2013) și cavaler al Ordinului Coroana României (2015).

Adrian-Silvan Ionescu (b. 1952). B.A. in art history and art theory. Ph.D. in history (1997). Senior researcher and director of the G. Oprescu Institute of Art History of the Romanian Academy. Director of the academic journals *Studii și Cercetări de Istoria Artei* and *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*. He authored 15 books and coordinated 18 volumes of studies and articles. A laureate of the G. Oprescu Prize of Romanian Academy (1992) and of the Prize for Art Criticism of the Visual Artists' Union of Romania (2002). *Doctor Honoris Causa* of The Academy of Music, Theater and Visual Arts in Kishinev, Republic of Moldova (2016). Decorations and Medals: Knight of the Cultural Merit Order (2004), Medal King Michael I for Loyalty (2010), The Great Union Centennial Medal (2021), Commander with star of The Order of St. Lazarus of Jerusalem (2013), Knight of the Crown of Romania Order (2015).

Cătălina MACOVEI

Cabinetul de Stampe, Biblioteca Academiei Române

The Drawings and Prints Cabinet, Library of the Romanian Academy

Absolventă a Universității București, Facultatea de Istorie. Doctorat cu tema „Ceremoniile de curte în școala de gravură a lui Jacques Callot”. Șef de serviciu al Cabinetului de Stampe, Muzică, Hărți al Bibliotecii Academiei Române. Premiul Academiei Române. Selecție de cărți publicate: *Peisajul în stampa franceză din secolul al XIX-lea*, Editura Meridiane, 1986; *Nicolae Grigorescu*, Editura Parkstone, 1999, *Țările Române văzute de artiști străini (secolele XV–XIX)*, Editura Noi Media Print, 2004, *I disegni italiani della Biblioteca dell'Accademia Romana a Bucarest*, Firenze, Editura Centro Di, 2004 (cu Marco Chiarini).

Graduate of the Bucharest University, Faculty of History. Doctoral thesis: *Court ceremonies in the engraving school of Jacques Callot*. Chief curator of the Drawings and Prints Cabinet - Library of the Romanian Academy. Prize of the Romanian Academy. Selection of books: *Peisajul în stampa*

franceză din secolul al XIX-lea, Meridiane Publ. House, 1986; Nicolae Grigorescu, Parkstone Publ. House, 1999; Țările Române văzute de artiști străini (secolele XV–XIX), Noi Media Print Publ. House, 2004; I disegni italiani della Biblioteca dell'Accademia di Romania a Bucarest, Centro Di, Florence, 2004 (with Marco Chiarini).

Olivia NIȚIȘ

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Dr. Olivia Nițîș (n. 1979) este cercetătoare la Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române, curatoare independentă, istoric de artă. Este vicepreședinta Asociației Experimental Project, membră a Asociației Internaționale a Criticilor de Artă din 2009. Este interesată de diferitele aspecte ale discursului de gen în istoriografia artei românești și în Europa de Est, cu contribuții legate de artiste și reprezentarea de gen în arta modernă și contemporană, de relația dintre artă și politică, de relația dintre artă și știință. Este autoare, editoare și co-editoare a mai multor articole și publicații de artă contemporană. Este câștigătoare a Premiului „G. Oprescu” al Academiei Române (în colectiv), pentru volumul *Artiștii români în străinătate (1830–1940). Călătoria, între formația academică și studiul liber*, Editura ICR, București. A organizat numeroase proiecte curatoriale naționale și internaționale, cum ar fi *Perspective 2008*, Anaïd, București, 2008; *Statement: I Advocate Feminism*, ArtPoint, Kulturkontakt, Viena, 2011; *Poeticile Politicului*, Galeria Propaganda, Varșovia, 2012; *Good Girls. Memorie, Dorință, Putere* (împreună cu Bojana Pejić), Muzeul Național de Artă Contemporană, 2013; *Principiul Migrației*, New York Foundation for the Arts, NY, 2019; *Europa Wonderland: Body Space: Citizenship and Territories*, Comenduirea Garnizoanei, Timișoara 2020 (cu Dana Sarmăș); *Structuri convertibile* în cadrul Fusion Air 2021, @SAC Malmaison, București. A colaborat la realizarea unor proiecte interdisciplinare cu WASP București și cu coregrafa Simona Deaconescu pentru spectacolul multimedia *Counterbody* prezentat la Centrul Național de Dansului din București și la proiectul performativ *Retro Walk Decades to the Sun* (prezentat la MNAC în 2018). Este autoarea volumului *Istorie marginale ale artei feministe*, Vellant, București, 2014 și co-editoare a unui volum dedicat artistului conceptual Decebal Scriba (Kettler, Germania 2017). A fost co-curatoare (cu Martina Munivra) a expoziției personale a artistei croate Sandra Sterle la Muzeul de Artă Contemporană din Zagreb (MSU) în 2023, iar prezent este curatoarea proiectului de artă conceptuală româno-cehă *A Spring of Hope a Winter of Despair* (Faber, Timișoara și Pragovka, Praga).

Dr. Olivia Nițîș (born 1979) is a researcher at the G. Oprescu Institute of Art History of the Romanian Academy, independent curator, art historian. She is the vice-president of Experimental Project Association, member of the International Association of Art Critics since 2009. She is interested in the different aspects of the gender discourse in the historiography of Romanian art and in Eastern Europe, with contributions related to artists and the representation of gender in modern and contemporary art, the relationship between art and politics, between art and science. She is the author, editor and co-editor of several contemporary art articles and publications. She is the winner of the G. Oprescu Award of the Romanian Academy (collectively), for the volume *Artiștii români în străinătate (1830–1940). Călătoria, între formația academică și studiul liber*, Ed. ICR, București (*Romanian Artists Abroad (1830–1940). The Journey, between Academic Training and Free Study*). She organized numerous national and international curatorial projects, such as *Perspective 2008*, Anaïd, Bucharest, 2008; *Statement: I Advocate Feminism*, ArtPoint, Kulturkontakt, Vienna, 2011; *Poeticile Politicului*, Propaganda Gallery, Warsaw, 2012; *Good Girls. Memory, Desire, Power* (with Bojana Pejić), National Museum of Contemporary Art, 2013; *The Principle Migration*, New York Foundation for the Arts, NY, 2019; *Europa Wonderland: Body Space: Citizenship and Territories*, Comenduirea Garnizoanei, Timișoara 2020 (with Dana Sarmăș); *Convertible structures* at Fusion Air 2021, @SAC Malmaison, Bucharest. She collaborated on interdisciplinary projects with WASP Bucharest and with choreographer Simona Deaconescu for the multimedia show *Counterbody*.

presented at the National Dance Center in Bucharest and the performative project *Retro Walk Decades to the Sun* (presented at MNAC in 2018). She is the author of the volume *Istории marginale ale artei feministe (Marginal Histories of Feminist Art)*, Vellant, Bucharest, 2014 and co-editor of a volume dedicated to the conceptual artist Decebal Scriba (Kettler, Germany 2017). She was co-curator (with Martina Munivra) of the personal exhibition of the Croatian artist Sandra Sterle at the Museum of Contemporary Art in Zagreb (MSU) in 2023, and is currently the curator of the Romanian-Czech conceptual art project *A Spring of Hope a Winter of Despair* (Faber, Timisoara and Pragovka, Prague).

Elena OLARIU

Muzeul Municipiului București

The Bucharest Municipality Museum

Elena Olariu este absolventă a Facultății de Istorie – Universitatea București, devenind doctor în istorie în anul 2003, după susținerea lucrării *Mentalități și moravuri la nivelul elitei din Muntenia și Moldova (secolul al XIX-lea)*, publicată la Editura Universității din București.

Actualmente este director adjunct Artă, Restaurare, Conservare în cadrul Muzeului Municipiului București. Până în anul 2018 a condus Secția de Arte Grafice a Muzeului Național de Artă al României, care gestionează cele mai valoroase colecții de gen din țară. În anul 2019, a elaborat concepte expoziționale și a coordonat direct, proiecte precum: *Magia liniei. Ligia Macovei și lirica eminesciană; Das Storck Gedenkhaus. Ein Paradies der Künste. Malerei, Skulptur, Grafik und dekorative Kunst; Cecilia Cuțescu Storck. Grafică de călătorie, prin Lisabona, Toledo, Fiesole, Assisi, Balçik sau Istanbul; Natură moartă, natură vie. Capodopere din colecția Pinacotecii Municipiului București*. Alături de Mariana Vida, Elena Olariu este organizatoarea unor ample expoziții, însoțite de cataloage de referință, cum ar fi: *Oglinzile Orientului. Pictură și grafică din colecțiile Muzeului Național de Artă al României (1850–1950); Constantin Popovici și seducția modernității; Epoca Biedermeier în Țările Române (1815–1859); Donația de grafică Eugen Gâscă (1908–1989); Lola Schmierer Roth. Donația soților Anne-Louise Roth și Alexandru Cezar Ionescu*. În anul 2018 a realizat o altă expoziție de mare succes: *Ștefan Luchian, maestrul artei grafice românești*. Împreună cu Adrian Majuru, este coautoare a volumului *Istoria fizionomiei urbane*, apărut în anul 2017, la Editura Muzeului Municipiului București. Alături de Adrian Majuru și Octavian Buda, este coautoare a cărții *Scurtă istorie a revanșei. Duel sau crimă?* publicată tot la Editura Muzeului Municipiului București. Elena Olariu este cea care a inițiat realizarea primului repertoriu de desene de arhitectură din România, dedicat celui mai mare arhitect român: *Ion Mincu*, fiind coautoare alături de Ioana Maria Petrescu și Andreea Pop. A scris articole pentru seria *Ipostaze ale modernizării în Vechiul Regat, Le courrier francophone, Magazin istoric sau Bucureștiul meu drag*. În perioada 2003–2024, a susținut periodic cursuri de curatoriat și conservarea patrimoniului național în cadrul Facultății de Istorie, Universitatea București.

Elena Olariu is a graduate of the History Faculty of the Bucharest University, having become PhD in history, in 2003, after delivering the paper *Mentalities and Morals at the Level of the Elite in Moldova and Wallachia (19th century)*, issued by the Bucharest University publishing house. Currently she is Deputy Director of the Art, Restoration and Conservation department of the Bucharest Municipality Museum. Until the year 2018 she was head of the Graphic Arts department of the National Art Museum of Romania, which has in charge the most valuable graphic collections in the country. In 2019 she elaborated exhibition concepts and directly coordinated projects such as: *The Magic of Line. Ligia Macovei and Mihai Eminescu's Lyrics; Das Storck Gedenkhaus. Ein Paradies der Künste. Malerei, Skulptur, Grafik und dekorative Kunst; Cecilia Cuțescu Storck. Travel Graphics, throughout Lisbon, Toledo, Fiesole, Assisi, Balchik or Istanbul; Still Life, Natural Life. Masterpieces in the Bucharest Municipality Pinacothèque collection*. Alongside Mariana Vida, Elena Olariu is the organizer of vast exhibitions accompanied by reference catalogues, such as: *Mirrors of Orient. Painting and Graphics in the National Art Museum of Romania Collections (1850–1950)*;

Constantin Popovici and the Seduction of Modernity; Biedermeier Epoch in Moldova and Wallachia (1815–1859); Eugen Gâscă. Graphics Donation (1908–1989); Lola Schmierer Roth. The Donation of Spouses Anne-Louise Roth and Alexandru Cezar Ionescu. In 2018 she organized another greatly successful exhibition: *Ștefan Luchian. Master of Romanian Graphic Art.* Together with Adrian Majuru, she is co-author of the volume *History of Urban Physiognomy*, issued in 2017, by the Municipality Museum of Bucharest publishing house. Alongside Adrian Majuru and Octavian Buda, she is co-author of the book *Short History of Revenge. Duel or crime?* Published by the same publishing house of the Municipality Museum of Bucharest. Elena Olariu has initiated the first *Repertoire of architecture drawings in Romania*, dedicated to the greatest architect of Romania, *Ion Mincu*, being co-author, alongside Ioana Maria Petrescu and Andreea Pop. She wrote articles for the series *Hypostases of Modernization in the Old Kingdom*, *Le courrier francophone*, *Historical Magazine*, or *My Dear Bucharest*. During 2003–2024, she held periodic lectures on curatorial activities and national patrimony conservation, at the History Faculty of the Bucharest University.

Marius PORUMB
Academia Română
Romanian Academy

Marius Porumb (n. 1943). Studii de istorie, doctor în istorie, specialitatea istoria artei (1973). Director al Institutului de Arheologie și Istoria Artei din Cluj-Napoca (1992–2023). Membru corespondent al Academiei Române (1992–2009), membru titular al Academiei Române (2009–prezent). A publicat numeroase volume și studii științifice despre arta medievală și premodernă din Transilvania. Membru în comitetul de redacție a numeroase publicații academice. Laureat al Premiului „G. Oprescu” al Academiei Române (2020); Doctor *Honoris Causa* al Universității din Oradea (2015). Decorat cu Crucea Transilvană, Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului (2003), Crucea Voievodală a Maramureșului, Episcopia Ortodoxă Română a Maramureșului și Sătmăruului (2016); Ordinul Steaua României în rang de cavaler (2002) și în rang de ofițer (2016), Cavaler al Ordinului Literelor și Artelor al Republicii Franceze (2002).

Marius Porumb (b. 1943). B.A. in history, Ph.D. in history, field of art history (1973). Director of the Institute of Archaeology and Art History, Cluj (1992–2023). Corresponding Member of Romanian Academy (1992–2009), Academician (2009–today). He authored numerous volumes and studies on medieval and early modern art history in Transylvania. A laureate of the G. Oprescu Prize of Romanian Academy (2020); Doctor *Honoris Causa* of The University of Oradea (2015). Orders and Medals: Transylvanian Cross, Romanian Orthodox Archdiocese of Vad, Feleac and Cluj (2003), Voivodal Cross of Maramureș. Orthodox Diocese of Maramureș and Sătmăr (2016); Knight of the Star of Romania (2002), Officer of the Star of Romania (2016), Knight of the Order of Letters and Arts of the French Republic (2002).

Lucian SINIGAGLIA
Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română
The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Lucian Sinigaglia este doctor în teatru, titlu obținut în 2005 la UNATC cu teza *Drama wagneriană între mit și realizare scenică*. Din 2007 este cercetător științific la Institutul de istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române, în cadrul Sectorului Artele Spectacolului. Teatru și Film. Este autorul cărții *Universul teatral bucureștean și politicile culturale după 23 august 1944. Amurgul teatrului burghez. Prin furtunile realismului socialist și al capitolului Teatru și filmul* în edițiile succesive ale lucrării *Cunoaște România*. A publicat în revista *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Seria Teatru, Muzică, Cinematografie* rezultatele unor cercetări privind istoria teatrului românesc postbelic, reprezentările dramelor lui Henrik Ibsen în România, istoria Sălii Comedia din București și

studiul despre reprezentarea *Parsifal – festival scenic sacru* în cadrul Festivalului Wagner de la Bayreuth.

Lucian Sinigaglia is Ph.D. in theater, a title obtained in 2005 at UNATC with *The Wagnerian Drama between Myth and Stage Performance* thesis. Since 2007, he has been a scientific researcher at the G. Oprescu Institute of Art History - Romanian Academy, within the Performing Arts Sector. Theater and Film Department. He is the author of the book *Bucharest theatrical universe and cultural policies after August 23, 1944. The twilight of the bourgeois theater. Through the storms of socialist realism* and *The Theater and Film* chapter in the successive editions of the book *Know Romania*. He published in *Studii și Cercetări de Istoria Artei. Seria Teatru, Muzică, Cinematografie* the results of his research works on the history of post-war Romanian theatre, the representations of Henrik Ibsen's dramas in Romania, the history of the Bucharest Comedia Hall and the study on the representation of the *Parsifal – sacred scenic festival* at the Wagner Festival in Bayreuth.

Vlad Andrei SPATARIU

Școala de Studii Avansate a Academiei Române

The School of Advanced Studies, Romanian Academy

Vlad Andrei Spataru este un arhitect, muzicolog și muzician austriac de origine română. A studiat arhitectura la Universitatea Tehnică din Viena, la Universitatea Politehnică din Timișoara și la Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, și muzică la Conservatorul din cadrul Universității din Craiova, fiind masterand în arhitectura, muzică și pedagogie. Formarea muzicală a început în anul 2010 sub îndrumarea renumitului naist, compozitor, dirijor și profesor Cornel Pană. Ulterior a aprofundat tehnica de interpretare a folclorului și a muzicii ușoare cu maestrul Radu Simion, șef de orchestră și ginere al lui Fănică Luca (primul pedagog din istoria naiului modern) și tehnică de construcție a naiului și folclor oltenesc cu profesorul Dumitru Mitel Pasăre. Din 2015 colaborează cu Gheorghe Zamfir, pedagog, compozitor, dirijor și interpret de excepție, cu o bogată experiență muzicală internațională. În 2023 a finalizat studiile doctorale la Universitatea de Vest din Timișoara sub îndrumarea prof.univ.dr.habil. Lucian Emil Roșca. Din 2021 este doctorand în domeniul Arte Vizuale/ Istorie debutând ca student al regretatului academician Răzvan Theodorescu în cadrul Universității Naționale de Arte din București, fiind ulterior preluat de Prof.univ.em.dr. Tereza Sinigaglia la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași și totodată la Școala de Studii avansate a Academiei Române sub îndrumarea distinsului director al Institutului de Istoria Artei „George Oprescu” Prof.univ.dr. Adrian Silvan Ionescu.

În calitate de lector universitar și profesor a predat din anul 2020 la mai multe instituții de învățământ din România printre care Liceul de Arte „Marin Sorescu” din Craiova, Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea din Craiova următoarele discipline: Istoriografie, Muzică de Cameră, Ansamblu Vocal Tradițional, Practică Artistică, Instrument – Nai.

Vlad Andrei Spataru is an Austrian architect, musicologist and musician of Romanian origin. He studied architecture at the Technical University of Vienna, the Polytechnic University of Timișoara and the Technical University of Cluj-Napoca, and music at the Conservatory of the University of Craiova, being a master's student in architecture, music, and pedagogy. The musical training began in 2010 under the guidance of the renowned naist, composer, conductor, and teacher Cornel Pană. Later, he deepened the technique of interpreting folklore and pop music with maestro Radu Simion, conductor and son-in-law of Fănică Luca (the first pedagogue in the history of modern nai) and technique of construction of nai and folklore from Oltenia with professor Dumitru Mitel Pasăre. Since 2015, he has been collaborating with Gheorghe Zamfir, an exceptional pedagogue, composer, conductor, and performer, with a rich international musical experience. In 2023, he completed his doctoral studies at the West University of Timișoara under the guidance of prof. univ. dr. habil. Lucian Emil Rosca. From 2021, he is a doctoral student in the field of Visual Arts/History, starting as a student of the late academician Răzvan Theodorescu at the National University of Arts in

Bucharest, being later taken over by Prof. univ.em.dr. Tereza Sinigalia at the George Enescu National University of Arts in Iași and at the same time at the School of Advanced Studies of the Romanian Academy under the guidance of the distinguished director of the George Oprescu Institute of Art History, dr. Adrian-Silvan Ionescu. As a university lecturer and teacher, since 2020 he has taught at several educational institutions in Romania, including the Marin Sorescu Arts High School in Craiova, the University of West Timișoara and the University of Craiova the following subjects: Historiography, Chamber Music, Traditional Vocal Ensemble, Artistic Practice, Instrument – Pan flute.

Corina TEACĂ

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy

Corina Teacă este cercetător științific în cadrul Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”, Sectorul *Arte vizuale și arhitectură - perioada modernă*. Doctor în arte vizuale, Facultatea de Istoria și Teoria artei, Universitatea Națională de Arte București, 2012. A publicat articole și studii în *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*, în *Studii și Cercetări de Istoria Artei*. Publicații (selecție): editoare împreună cu Virginia Barbu a volumului *Mărturiile toamnei. Corespondență Ionel Jianu – Barbu Brezianu*, Ed. UNArte, 2016; co-autoare a volumelor *Artiștii români în străinătate (1830–1940). Călătoria, între formația academică și studiul liber*, Ed. Institutul Cultural Român, București, 2017 (Premiul „G. Oprescu” al Academiei Române) și *Dicționarul pictorilor din România*, București, 2020.

Corina Teacă is a Sr. researcher at the G. Oprescu Institute of Art History, Modern Art and Architecture Department. She holds a PhD in art history from the National University of Arts, Bucharest (2012). She published articles and studies in *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*, and *Studii și Cercetări de Istoria Artei*. Selective publications: *Mărturiile toamnei. Corespondență Ionel Jianu - Barbu Brezianu*, (editor with Virginia Barbu); Ed. UNArte, 2016; Co-author of the volumes: *Artiștii români în străinătate (1830–1940). Călătoria, între formația academică și studiul liber*, Ed. Institutul Cultural Român, București, 2017 (G. Oprescu Prize of Romanian Academy), and *Dicționarul pictorilor din România*, București, 2020.

Marian ȚUȚUI

Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Academia Română/ Facultatea de Arte, Departamentul Actorie–Cinematografie, Universitatea Hyperion din București

The G. Oprescu Institute of Art History, Romanian Academy / The Faculty of Art, Theatre–Cinema Department, Hyperion University, Bucharest

Marian Țuțui este un cercetător în domeniul istoriei cinematografiei din România și din Balcani. A fost curator al Arhivei Filmelor Române între 1996 și 2014. Este profesor de studii de film la Universitatea Hyperion din 2008 și cercetător la Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române din 2014. Este autorul a patru cărți despre cinema: *Frații Manakia sau imaginea Balcanilor* (2005), *O scurtă istorie a cinematografiei românești* (2005), *Orient Express. Filmul românesc și filmul balcanic* (2008) și *Studii de film românesc și balcanic* (2021). De asemenea, a editat alte câteva cărți despre cinema și a contribuit la astfel de cărți în SUA, Marea Britanie, Germania, Italia, Turcia, Macedonia de Nord, Georgia, China și Australia.

Marian Țuțui is a film researcher in the field of the history of early cinema in Romania and in the Balkans. He was curator of the Romanian Film Archive between 1996 and 2014. He is a professor of film studies at Hyperion University since 2008 and a researcher at the George Oprescu Institute of Art History of the Romanian Academy since 2014. He is the author of four books on cinema: *Manakia Brothers or the Image of the Balkans* (2005), *A Short History of Romanian Cinema* (2005), *Orient Express. Romanian and Balkan Cinema* (2008) and *Studies on Romanian and Balkan Cinema*

(2021). He also edited several other books on cinema and contributed to such books in the USA, UK, Germany, Italy, Turkey, North Macedonia, Georgia, China, and Australia.

Cristian VASILE

Institutul de Istorie „Nicolae Iorga”, Academia Română

The Nicolae Iorga Institute of History of the Romanian Academy

Cristian Vasile este cercetător științific II, dr. habil. în cadrul Institutului de Istorie „N. Iorga”, Academia Română (Programul „România și Europa în secolul XX”). Este membru corespondent al Academiei Austriece de Științe (ÖAW). Predă în cadrul Școlii de Studii Avansate a Academiei Române, unde este și conducător de doctorat. Este redactor șef adjunct al revistei *Studii și Materiale de Istorie Contemporană*. Teme de interes: politicile culturale comuniste, condiția intelectualilor sub regimuri autoritare și dictatoriale, istoria ecleziastică postbelică, justiția de tranziție. Lucrări publicate recent: *Romanian Greek Catholic Church and the State: an Underground Existence during the communist Regime*, Rainer Bendel, Robert Pech (eds.), *Christen und Totalitäre Herrschaft in den Ländern Ostmittel- und Südosteuropas von 1945 die 1960er Jahre*, Wien-Köln, Böhlau Verlag, 2023, pp. 311–321; *Presidential Commission for the Analysis of the Communist Dictatorship in Romania, the Tismaneanu Commission/Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, Comisia Tismăneanu*, în Lavinia Stan, Nadya Nedelsky (editoare), *Encyclopedia of Transitional Justice*, second edition, Cambridge, Cambridge University Press, volume 3, 2023, pp. 481–486; *The Patriarchate, the Presidency and the secret police archives: Studying religions in post-communist Romania*, James Kapaló, Kinga Povedák (eds.), *The Secret Police and the Religious Underground in Communist and Post-Communist Eastern Europe*, Routledge, London-New York, 2022, pp. 275–288; *The Orthodox Factor in the Foreign Policy of Post-Communist Romania*, Maria Toropova (ed.), *Rethinking the Religious Factor in Foreign Policy*, Wiesbaden, Springer Verlag, 2021, pp. 105–127; *Tineri și tineret în România socialistă: Identitate, ideologie și dinamici socio-culturale* (coeditor), Edit. Cetatea de Scaun, 2022; *The Greek Catholic Church: A Troubled Recent Past and a Painful Transitional Justice*, Lucian Turcescu, Lavinia Stan (eds.), *Church Reckoning with Communism in Post-1989 Romania*, Lexington Books, Lanham, 2021, pp. 115–135; *Artiste uitate din România. Cercetări și studii despre contribuția femeilor la istoria artei românești* (în colab.), Postmodernism Museum, 2021.

Cristian Vasile holds a PhD in History. Currently is senior researcher at the “N. Iorga” Institute of History (Romanian Academy – Bucharest) and corresponding member of the Austrian Academy of Sciences (ÖAW). He teaches doctoral courses at the School of Advanced Studies of the Romanian Academy, where he is also PhD supervisor. He is deputy editor-in-chief of the journal *Studii și Materiale de Istorie Contemporană*. Main areas of research: history of communism in Romania, religion and politics, history of political, religious, and cultural elites in communist Romania, politics of remembrance in post-communist Eastern-Europe. Recent publications: *Romanian Greek Catholic Church and the State: an Underground Existence during the communist Regime*, Rainer Bendel, Robert Pech (eds.), *Christen und Totalitäre Herrschaft in den Ländern Ostmittel- und Südosteuropas von 1945 die 1960er Jahre*, Wien-Köln, Böhlau Verlag, 2023, pp. 311–321; *Presidential Commission for the Analysis of the Communist Dictatorship in Romania, the Tismaneanu Commission/Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, Comisia Tismăneanu*, in Lavinia Stan, Nadya Nedelsky (eds.), *Encyclopedia of Transitional Justice*, second edition, Cambridge, Cambridge University Press, volume 3, 2023, pp. 481–486; *The Patriarchate, the Presidency and the secret police archives: Studying religions in post-communist Romania*, James Kapaló, Kinga Povedák (eds.), *The Secret Police and the Religious Underground in Communist and Post-Communist Eastern Europe*, Routledge, London-New York, 2022, pp. 275–288; *The Orthodox Factor in the Foreign Policy of Post-Communist Romania*, Maria Toropova (ed.), *Rethinking the Religious Factor in Foreign Policy*, Wiesbaden, Springer Verlag, 2021, pp. 105–127; *The Greek Catholic Church: A Troubled Recent Past and a Painful Transitional Justice*, Lucian Turcescu,

Lavinia Stan (eds.), *Church Reckoning with Communism in Post-1989 Romania*, Lexington Books, Lanham, 2021, pp. 115–135; *Tineri și tineret în România socialistă: Identitate, ideologie și dinamici socio-culturale* (co-editor), Edit. Cetatea de Scaun, 2022; *The Greek Catholic Church: A Troubled Recent Past and a Painful Transitional Justice*, Lucian Turcescu, Lavinia Stan (eds.), *Church Reckoning with Communism in Post-1989 Romania*, Lexington Books, Lanham, 2021, pp. 115–135; *Artiste uitate din România. Cercetări și studii despre contribuția femeilor la istoria artei românești* (in collaboration), Postmodernism Museum, 2021.

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIA ARTEI «GEORGE OPRESCU»

STUDII ȘI CERCETĂRI DE ISTORIA ARTEI

Teatru, Muzică, Cinematografie

Serie nouă

TOMUL
3 (47)
2009

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

ACADÉMIE ROUMAINE
INSTITUT D'HISTOIRE DE L'ART « G. OPRESCU »

REVUE ROUMAINE D'HISTOIRE DE L'ART

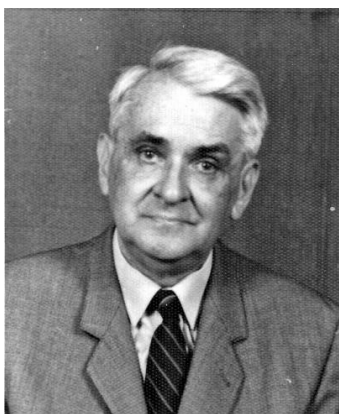
Série Beaux-Arts

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

TOME
XLV
2008

Trecuților autori, OMAGIU!

Remus Niculescu

Vasile Drăguț

Ion Frunzetti

Amelia Pavel

George Oprescu

Răzvan Theodorescu

Brabu Brezianu

Theodor Enescu

Paul Petrescu

Paul H. Stahl

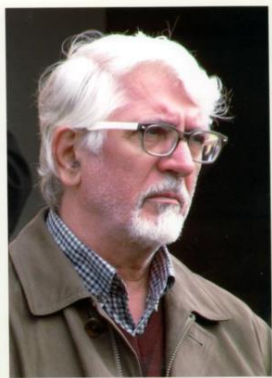
Radu Bogdan

Ion I. Cantacuzino

Pavel Chihai

Daniel Suceava

Gheorghe Vida

Mihai Gramatopol

Mihai Ispir

Ioana Cristache-Panait

Mircea Popescu

Sorin Ullea

Alexandru Paleologu

Radu Ionescu

Marius Tătaru

Gheorghe Firca

Jean Cazaban

Andrei Tudor

Petre Oprea

Suzana Heitel

Ana Maria Musicescu

Mulțumim sponsorilor și partenerilor / We are grateful to our Sponsors and Partners

fundația culturală
magazin istoric

PROPAGARTA